

DUURZAAMHEIDSRAPPORT 2012

In acht te nemen regelgeving

Als dochteronderneming van de Groep EDF noteert EDF Luminus niet op Euronext Brussel. Daarom is EDF Luminus niet wettelijk verplicht om de regels en vereisten na te leven die worden opgelegd aan beursgenoteerde bedrijven. Desalniettemin neemt EDF Luminus alle wet- en regelgeving in acht die is opgelegd door de federale, regionale en lokale overheden en de vier regulatoren van de gas- en elektriciteitsmarkt: CREG, VREG, CWaPE en Brugel. Als dochteronderneming van de Groep EDF, beursgenoteerd in Parijs, moet EDF Luminus ook beantwoorden aan bepaalde verplichtingen die de Autorité des Marchés Financiers (AFM) oplegt, vooral wat de toegang tot informatie betreft. Daarom is een elektronische versie van dit rapport beschikbaar op www.edfluminus.be.

Periode van rapportering

Het *Duurzaamheidsrapport 2012* heeft betrekking op de periode van 1 januari 2012 tot 31 december 2012, tenzij anders vermeld wordt.

Meetinstrumenten gebruikt in het rapport

We doen een beroep op experts in het meten en valideren van gegevens. Dat maakt dat we transparant kunnen zijn over de reikwijdte en grenzen van dit rapport. Bovendien kunnen we zo garanderen dat alle uitgevoerde berekeningen gestandaardiseerd zijn en de data die eruit volgen betrouwbaar en geloofwaardig. We streven ernaar om open en eerlijk te communiceren over onze bedrijfsprestaties en -resultaten. De jaarrekeningen van EDF Luminus worden gecertificeerd door KPMG Bedrijfsrevisoren en Boes & Co Bedrijfsrevisoren en worden neergelegd bij de Nationale Bank van België.

Coverfoto

De waterkrachtcentrale van Lixhe

Inhoud

Duurzame ontwikkeling behoort tot de kern van de strategie en cultuur van EDF Luminus, de belangrijkste uitdager op de Belgische elektriciteits- en gasmarkt.

Dit rapport schetst de huidige en toekomstige uitdagingen op het vlak van duurzame ontwikkeling en licht de gerealiseerde en toekomstige initiatieven in dat domein toe, die zowel klanten als medewerkers en het leefmilieu ten goede komen.

Het rapport is bestemd voor de belangrijkste doelgroepen van EDF Luminus: klanten, medewerkers, commerciële partners, leveranciers, publieke instanties, opiniemakers, media, vakbonden en niet-gouvernementele organisaties.

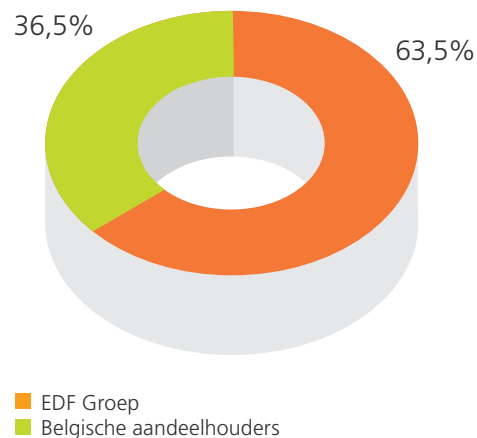
U kunt een elektronische versie van dit rapport raadplegen op www.edfluminus.be.

2012: EDF Luminus in vogelvlucht	4-5
Alleen het beste voor onze klanten	6-7
EDF Luminus: een sterk lokaal verankerd bedrijf	8-9
Onze markten en activiteiten	10-11
Onze uitdagingen op het vlak van duurzaamheid	12-13
Onze ethiek	14-15
Onze klanten	16-21
Onderzoek en innovatie	22-25
Onze financiële resultaten	26-29
Onze energieproductie en het milieu	30-39
Onze mensen	40-49

2012: EDF Luminus in vogelvlucht

EDF Luminus is de belangrijkste uitdager en de tweede elektriciteitsproducent en gasleverancier in België. Via EDF Belgium heeft de EDF Groep **63,5%** van EDF Luminus in handen. Tot de Belgische aandeelhouders behoren Publiec, Publilum, Socofe, Tecteo, VEH en Ethias. Samen bezitten ze **36,5%** van de aandelen.

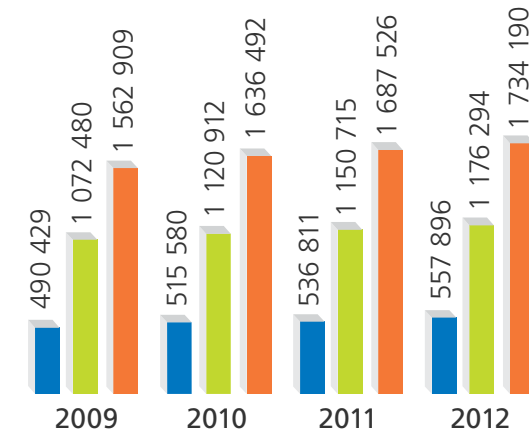
Aandeelhouders

Het bedrijf is actief op de Belgische markt onder de naam 'Luminus' en levert elektriciteit en gas aan **1,7 miljoen** klanten, zowel particulieren als bedrijven. Dat komt overeen met een verkoop van 30 miljoen MWh in 2012 en een stabiel marktaandeel van **20%** voor elektriciteit en **17%** voor gas in 2012.

Aansluitingen

■ Gas
■ Elektriciteit
■ Totaal

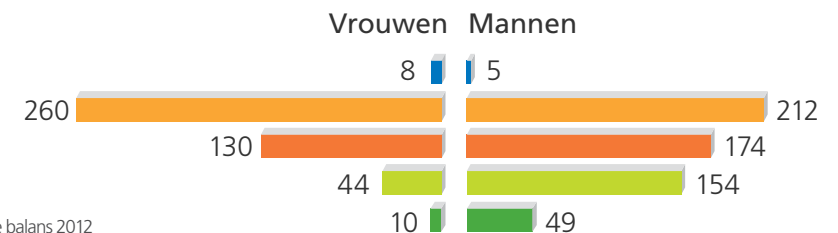

Bron: EDF Luminus

EDF Luminus telt meer dan **1000** werknemers, van wie **44%** vrouwen en **56%** mannen.

Leeftijdsstructuur werknemers in functie van de leeftijd

■ < 25
■ 25-35
■ 36-45
■ 46-55
■ > 55

Bron: Sociale balans 2012

In 2012 bedroeg de omzet van EDF Luminus **3,73 miljard euro**. Dat resulteerde in een nettoresultaat van **91 miljoen euro**, goed voor **2,4%** van de omzet. In 2012 betaalde EDF Luminus **90,1 miljoen euro** belastingen en heffingen, het equivalent van de bedrijfswinst.

Met een geïnstalleerde capaciteit van **2038 MW** en bijna **30** productiesites in Vlaanderen en Wallonië (eind 2012) vertegenwoordigt EDF Luminus **10%** van de totale Belgische capaciteit voor elektriciteitsproductie.

Eind december 2012 maakte hernieuwbare energie, vooral windturbines en waterkrachtcentrales, **8,8%** van de geïnstalleerde capaciteit uit. **30%** van de geïnstalleerde capaciteit stootte geen CO₂ uit. Als gevolg van het 'Pax Electrica'-akkoord werd het aandeel van EDF Luminus in februari 2009 opgetrokken van 4% naar 10,2% in vier Belgische kerncentrales: Tihange 2 en 3 en Doel 3 en 4.

Door de sluiting van de centrale in Harelbeke is sinds januari 2013 **9,7%** van de geïnstalleerde productiecapaciteit hernieuwbaar.

In 2012 produceerden de installaties van EDF Luminus 5361 GWh, waarvan **9,5%** hernieuwbaar is. Dat aandeel is ongeveer gelijk verdeeld over windkracht (43%) en waterkracht (57%). **57%** van de geproduceerde elektriciteit in 2012 stootte geen CO₂ uit.

Op deze kaart met de activa van EDF Luminus in België zijn de centrale van Harelbeke, die in 2012 werd gesloten, en het aandeel in de centrale van Chooz (100 MW) niet weergegeven.

Alleen het beste voor onze klanten

Interview met de Chief Executive Officer

Grégoire Dallemagne

EDF Luminus is de eerste uitdager op de Belgische elektriciteits- en gasmarkt. Onze ambitie: het geprefereerde energiebedrijf in België worden.

“Met de productiecapaciteit in België, ervaring met de lokale energiemarkt en de ondersteuning van de EDF Groep speelt EDF Luminus een belangrijke rol in de Belgische energiesector. Onze prioriteit: dé referentie worden op het vlak van klantentevredenheid. We

willen ook bijdragen tot de energiebevoorradingszekerheid in België dankzij onze betrouwbare en flexibele productie-installaties. We zijn de nummer één in de productie van elektriciteit op basis van waterkracht en behoren tot de top op het vlak van

windenergie. Zo helpen we de ecologische voetafdruk van België verkleinen, in overeenstemming met de 20-20-20-doelstellingen van de Europese Unie.”

Wat zijn de belangrijkste verwezenlijkingen van EDF Luminus sinds uw komst in september 2011?

Een eerste cruciale beslissing was de verankering van een nieuwe bedrijfsstrategie, waar zowel het bedrijf als de aandeelhouders achter staan. We hebben een hervormingsprogramma gelanceerd dat EDF Luminus moet helpen om de toekomstige uitdagingen aan te gaan. Zo moeten onze medewerkers nog beter leren om als een hecht team te werken. De missie van het bedrijf, vijf strategische assen en de waarden werden verduidelijkt. Ook de interne organisatie werd verfijnd. We hebben bijvoorbeeld een afdeling Innovatie en Business Development opgericht, met ambitieuze doelstellingen op het vlak van innovatie. Die afdeling kreeg de opdracht om nauw samen te werken met de 'Research & Development'-teams van de EDF Groep. Zo laten we de Belgische markt mee profiteren van de expertise van de hele groep.

Een andere belangrijke realisatie was de herziening van het producten- en dienstengamma van EDF Luminus, aangekondigd op 19 december 2012. Daar hebben we ruim een half jaar aan gewerkt. Het nieuwe aanbod houdt sterke prijsdalingen in. De producten en diensten zijn eenvoudiger en makkelijker te vergelijken met het aanbod van onze concurrenten. Bovendien kunnen onze klanten het niveau van onze dienstverlening beter afstemmen op hun wensen.

Wat zijn de belangrijkste troeven van EDF Luminus op het vlak van duurzame ontwikkeling?

Als elektriciteitsproducent ligt onze prioriteit steeds bij veiligheid en bescherming van het leefmilieu. We behoren onder tussen tot de top op het vlak van veiligheid, met een historisch klein aantal ongevallen in 2012, maar ons streefdoel blijft nul.

Onze productie-eenheden stoten weinig CO₂ uit en dragen bij tot de bevoorradingszekerheid van België. Bovendien stellen we alles in het werk om ons windmolenpark verder uit te breiden.

Ons producten- en dienstenaanbod, dat gericht is op energiebeheer, is volledig in lijn met de principes van duurzame ontwikkeling. Met de €-Monitor kunnen onze klanten

zelf kiezen hoe ze hun energiebudget beheren: een voordeel voor hen en het milieu.

We willen onze klanten helpen om hun energiefactuur en hun impact op het milieu te verlagen. Dat is een van de prioriteiten van de afdeling Innovatie, die rechtstreeks samenwerkt met de EDF-teams. We hebben al een overeenkomst voor duurzamere steden ondertekend met EDF en de provincie Luik. De 84 Luikse gemeenten krijgen zo de steun van de R&D-teams van de EDF Groep, het Eiferinstituut (een EDF-filiaal) en de universiteit van Karlsruhe. EDF Luminus neemt ook deel aan tal van pilootprojecten in Vlaanderen en Wallonië om de intelligente energiesystemen van morgen te ontwikkelen.

Wat zijn de uitdagingen voor de volgende jaren?

We hebben de ambitie om het geprefereerde geïntegreerde energiebedrijf in België te worden. Een bedrijf dat innovatieve en duurzame oplossingen ontwikkelt en zijn klanten de

beste service biedt. Heel concreet willen we de tevredenheid van onze klanten nog verhogen en onze positie versterken als leverancier van energiediensten.

Tegelijk willen we in 2013 ons besparingsplan verder doorvoeren. Onze klanten konden daar in 2012 al van profiteren. We willen onze operationele kosten met ongeveer 20% verminderen tegen 2015. Dat besparingsplan heeft betrekking op al onze activiteiten en afdelingen. Alle bedrijfsprocessen worden geoptimaliseerd en we heronderhandelen de contracten met leveranciers. Het plan omvat ook reconversies, brugpensioneringen, natuurlijke afvloeiingen en het niet-verlengen van contracten van bepaalde duur. Voor een eerste uitdager, leverancier, maar ook producent, is dat een enorme inspanning. Onze gascentrales hebben het zwaar te verduren in de huidige marktomstandigheden. EDF Luminus staat voor grote uitdagingen in 2013. Maar ik ben ervan overtuigd dat onze medewerkers die succesvol zullen aangaan en dat de tevredenheid van onze klanten nog zal stijgen.

Onze missie: Het favoriete geïntegreerde energiebedrijf worden, door onze klanten innoverende en duurzame oplossingen en een uitstekende dienstverlening aan te bieden. Daarnaast willen we onze lokale verankering versterken door gebruik te maken van de voordelen van onze integratie in de EDF Groep.

5 strategische assen

De referentie worden op het vlak van **klanten-tevredenheid**

Onze **leiderspositie in groene energie** uitbouwen en onze **conventionele mix** optimaliseren

Lokale samenwerkingen en **innoverende oplossingen** ontwikkelen

Operationele uitmuntendheid bereiken

Alle medewerkers mobiliseren en samen de veranderingen doorvoeren in lijn met onze waarden

5 waarden

Respect

Klantgerichtheid

Persoonlijke betrokkenheid

Voortdurende verbetering

Creativiteit

EDF Luminus: een sterk lokaal verankerd bedrijf

Woord van de voorzitter van de raad van bestuur

EDF Luminus investeert al meer dan 60 jaar in de Belgische energieproductie en focust daarbij op hernieuwbare energie.

Met de steun van de regionale gemeentelijke energiehoudings heeft EDF Luminus een alternatief ontwikkeld voor de belangrijkste energiestrategie in België. Gaandeweg is het bedrijf de eerste uitdager geworden op de Belgische energiemarkt, zowel voor de elektriciteitsproductie als voor de levering van gas en elektriciteit aan 1,7 miljoen klanten. Tal van projecten illustreren de duurzame verankering van EDF Luminus op Belgisch grondgebied. Denk maar aan de waterkrachtcentrales op de Maas en de Sambre, waarvan de oudste al in de jaren 1950 werden opgestart. Of het gebruik van de energie van de thermische centrale in Ham (1958) voor de stadsverwarming van Gent en de installatie van 58 windmolens sinds 2005.

De komst van EDF als hoofdaandeelhouder in 2009 is belangrijk om die ontwikkelingen voort te zetten. Deel uitmaken van EDF, wereldleider op het vlak van energie, is

voor EDF Luminus een grote troef. Dat geldt onder meer voor de industriële dimensie van de groep, de knowhow en de onderzoekscapaciteit. In een sterk evoluerende sector ontstaan synergieën, vooral voor aankoop en trading. De klanten van EDF Luminus profiteren nu al van de internationale dimensie van de EDF Groep. Een voorbeeld daarvan is de waardevolle ervaring van EDF Energy op de erg competitieve Engelse energiemarkt of de gasexpertise van het Italiaanse Edison.

Dat EDF Luminus zich zo sterk lokaal kon verankeren, is vooral te danken aan ons toegewijde, competente en ervaren personeel. Ook de steun van de Belgische aandeelhouders is belangrijk. Met meer dan 35% van de aandelen in handen zetelen zij met zeven actieve leden in de raad van bestuur. In 2012 ondervond EDF Luminus een grote druk op zijn energieprijzen en winstmarges en werd de raad van bestuur meermaals geraadpleegd. De komende jaren beloven even beslissend te zijn op dat vlak.

Paul De fauw

“Dankzij de sterke lokale verankering, ondersteund door aandeelhouders die de lokale belangen door en door kennen en de synergieën met een wereldspeler als EDF, heeft EDF Luminus uitzonderlijke troeven in handen om zijn positie als eerste uitdager op de Belgische markt te behouden en versterken.”

EDF Groep: wereldleider in energie

Biogasonderzoek aan het Eifer-instituut in Karlsruhe

Meer dan 50% van de omzet internationaal gerealiseerd

Met wereldwijd 38 miljoen klanten en een elektriciteitsproductie van 642,6 TWh is de EDF Groep een wereldleider in de energiemarkt.

De EDF Groep realiseerde in 2012 een omzet van 72,7 miljard euro, waarvan 46,2% buiten Frankrijk. Het bedrijf is actief op alle domeinen: productie, transport, distributie, trading en verkoop van energie. EDF staat genoteerd op de beurs van Parijs en maakt deel uit van de aandelenindex CAC 40.

Jaarlijks investeert EDF 550 miljoen euro in onderzoek en ontwikkeling

De EDF Groep beschikt over uitzonderlijk kwaliteitsvolle medewerkers, een grote capaciteit op het vlak van onderzoek en ontwikkeling, een uitgebreide expertise in de bouw en exploitatie van productie-installaties en netwerken en een ruim aanbod op het vlak van energie-efficiëntie. Daardoor kan de EDF Groep competitieve oplossingen aanbieden die bijdragen tot een duurzame economische ontwikkeling en de bescherming van het klimaat.

CO₂-arme productie en sterke ontwikkeling in hernieuwbare energie

De EDF Groep wil een van de Europese energiebedrijven blijven die het minst CO₂ uitstoten. Dat kan dankzij zijn hoofdzakelijk nucleaire en hydraulische productiepark, voor 85% vrij van CO₂-uitstoot.

Sinds 2011 heeft EDF zijn filiaal EDF Énergies Nouvelles voor 100% in handen. 4500 MW werd geïnstalleerd in vijf jaar tijd en 1800 MW is momenteel in constructie.

Op het vlak van innovatie, onderzoek en ontwikkeling werkt EDF aan technologieën voor offshore-wind-

energie, hoogperformante fotovoltaïsche cellen en energie op zee, zoals getidenturbines en drijvende windmolens (Nénuphar-project). De laatste drie jaar investeerde EDF jaarlijks ongeveer een miljard euro in hernieuwbare energie, waterkracht niet meegerekend.

EDF Énergies Nouvelles in België

EDF Énergies Nouvelles is een dochteronderneming van de EDF Groep. Het bedrijf ontwikkelt, installeert en exploiteert duurzame elektriciteitscentrales in Europa en Noord-Amerika. In België is EDF Énergies Nouvelles de meerderheidsaandeelhouder van Verdesis, een onderneming gevestigd in Waver en gespecialiseerd in het filteren en produceren van elektriciteit uit biogas van erkende stortplaatsen. EDF Énergies Nouvelles heeft ook een aandeel van 9,14% in C-Power. Dat is het consortium van Belgische en internationale aandeelhouders dat het eerste offshore-windpark ontwikkelt en exploiteert op de Thorntonbank in de Noordzee, 30 kilometer van de Belgische kust.

Voor de bouw van zijn onshore-windmolenparken doet EDF Luminus een beroep op de expertise van EDF Énergies Nouvelles.

Onze markten en activiteiten

Vraag en aanbod op elkaar afstemmen

De gas- en elektriciteitsmarkt hebben specifieke kenmerken:

- De vraag naar elektriciteit vertoont **grote schommelingen**, zowel in de loop van een dag als van dag tot dag en van jaar tot jaar. Daarnaast is de vraag naar gas sterk afhankelijk van de temperatuur.

Jaarlijks gasverbruik van eindverbruikers op het Belgische distributienetwerk (TWh)

Het gasverbruik in België varieert sterk van jaar tot jaar.

Bron: Synergrid

- Elektriciteit is moeilijk te stockeren. Behalve via pompcentrales moet elektriciteit in realtime geleverd worden. Bovendien is de productie van hernieuwbare energie (windenergie, maar vooral zonne-energie) **moeilijk te voorspellen**. De capaciteit om gas op te slaan is in België beperkt.

- Om te voldoen aan de totale elektriciteitsvraag moeten de productie-eenheden **op elk moment** voldoende energie kunnen leveren aan het netwerk. De vraag moet dus niet alleen goed voorspeld kunnen worden; het is ook belangrijk om voldoende reserve te hebben. Alleen dan kunnen we onvoorziene schommelingen in de vraag of problemen met het netwerk of productie-installaties opvangen. Op de Europese markt worden de productie-eenheden op basis van hun variabele kosten opgestart: eerst worden de meest rendabele centrales gestart, daarna de iets minder rendabele en dus iets duurdere, enzovoort. Dat gaat zo door tot er voldoende elektriciteit geproduceerd wordt om te beantwoorden aan de vraag van dat moment.
- **Op de groothandelsmarkten schommelen de elektriciteits- en gasprijzen sterk.** Die prijzen hangen vooral af van de mate waarin de beschikbare productiecapaciteit kan voldoen aan de energievraag. EDF Luminus moet dus voortdurend de afweging maken tussen zelf energie produceren om te verkopen op de groothandelsmarkt of energie aan te kopen op de markt.

De voordelen van een gevarieerde energiemix

De verschillende types van energieproductie-eenheden zijn niet zomaar uitwisselbaar. Zowel de kosten, de voor- en nadelen als de risico's zijn telkens weer anders.

Bepaalde energievormen zorgen voor de **basisproductie**. Waterkrachtcentrales op een rivier (de meeste waterkrachtcentrales van EDF Luminus bijvoorbeeld), nucleaire energie en steenkool zijn daar een goed voorbeeld van. Tijdens de dag **piekt het elektriciteitsverbruik** nu en dan. Dat gebeurt bijvoorbeeld 's morgens, als we ons koffiezetapparaat aanzetten, of 's avonds als we televisie kijken. Die pieken worden opgevangen door flexibele productie-eenheden die snel kunnen opstarten en op elk moment elektriciteit kunnen opwekken (opencyclusgascentrales of centrales op stookolie).

Wind- en fotovoltaïsche energie – die van nature onzeker en variabel zijn – maakten lange tijd maar een beperkt deel uit van het productiepark. De massale opkomst van het gebruik van die energiebronnen in België, maar vooral ook in Duitsland, zorgt voor een verschuiving in dat historische evenwicht. Om het evenwicht steeds te garanderen zijn bijkomende flexibele bronnen nodig. Hoe diverser de energiebronnen en hoe beter ze op elkaar afgestemd zijn, hoe kleiner de risico's.

De optimale energiemix: een subtiel evenwicht dankzij een toegewijd team

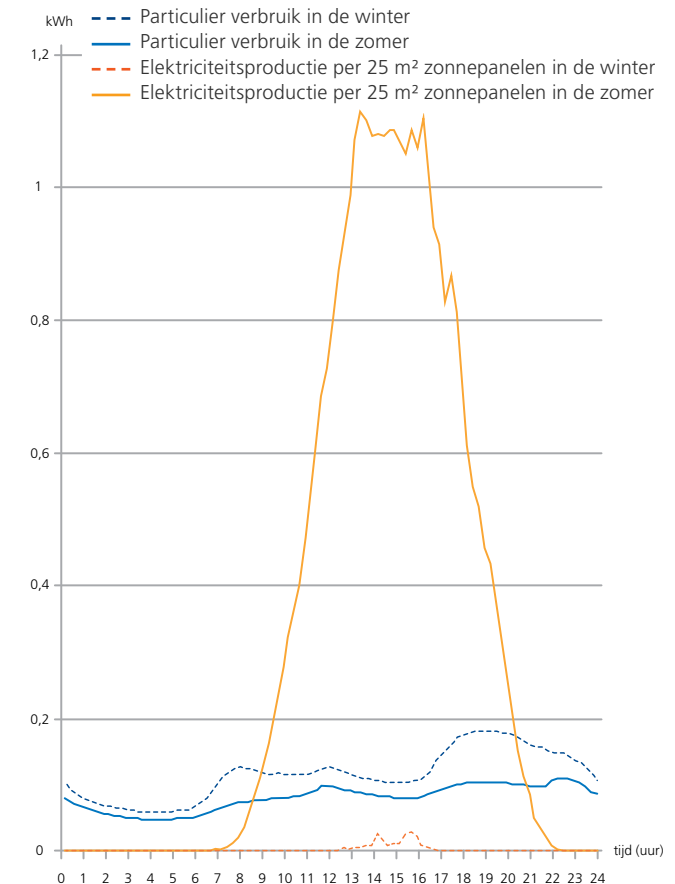
De afdeling Trading & Supply van EDF Luminus zorgt ervoor dat de beschikbare middelen optimaal ingezet worden om klanten de beste prijs te garanderen.

Dat team beschermt het bedrijf en zijn klanten tegen onzekere situaties, bijvoorbeeld als de energievraag of marktprijs schommelt of als productie-eenheden onverwacht niet beschikbaar zijn. Het doel: het evenwicht van vraag en aanbod te allen tijde op elkaar afstemmen via de groothandelsmarkten. Op heel korte termijn wordt dat evenwicht geoptimaliseerd door in shiften van 3 keer 8 uur, 24 uur per dag en 7 dagen per week te reageren op alle mogelijke risico's, vooral op meteorologisch vlak (temperatuur, wind, zonneschijn). De opgang van decentraal opgewekte energie vraagt meer en meer een realtime-aansturing van de productieportefeuille.

Om in te spelen op de opportuniteiten van groothandelsmarkten en om zijn productieportefeuille op korte termijn te kunnen aanpassen, haalt EDF Luminus voordeel uit de steun en expertise van EDF Trading.

EDF Trading is als industriële trader actief op de groothandelsmarkten voor elektriciteit, kool, gas en CO₂, zowel in Europa, de Verenigde Staten als Azië. Die dochteronderneming van EDF beschikt over transportmiddelen voor energie (zowel over land als over zee) en over eigen opslagterminals. Daardoor worden de risico's die gepaard gaan met de tradingactiviteit sterk verminderd.

Dagelijkse vraag en productie van zonne-energie (kWh)

De grafiek hierboven vergelijkt het gemiddelde energieverbruik van een gezin in de winter en zomer met de gemiddelde productie van zonnepanelen (25 m²). Hieruit blijkt dat gezinnen minder energie opwekken met hun zonnepanelen dan ze nodig hebben. Een extra stroomafname van het net is dus noodzakelijk, behalve op zomerdagen. De netwerkoperatoren en leveranciers moeten instaan voor het beheer van die extra productie.

Onze uitdagingen op het vlak van duurzaamheid

De wereld rondom ons

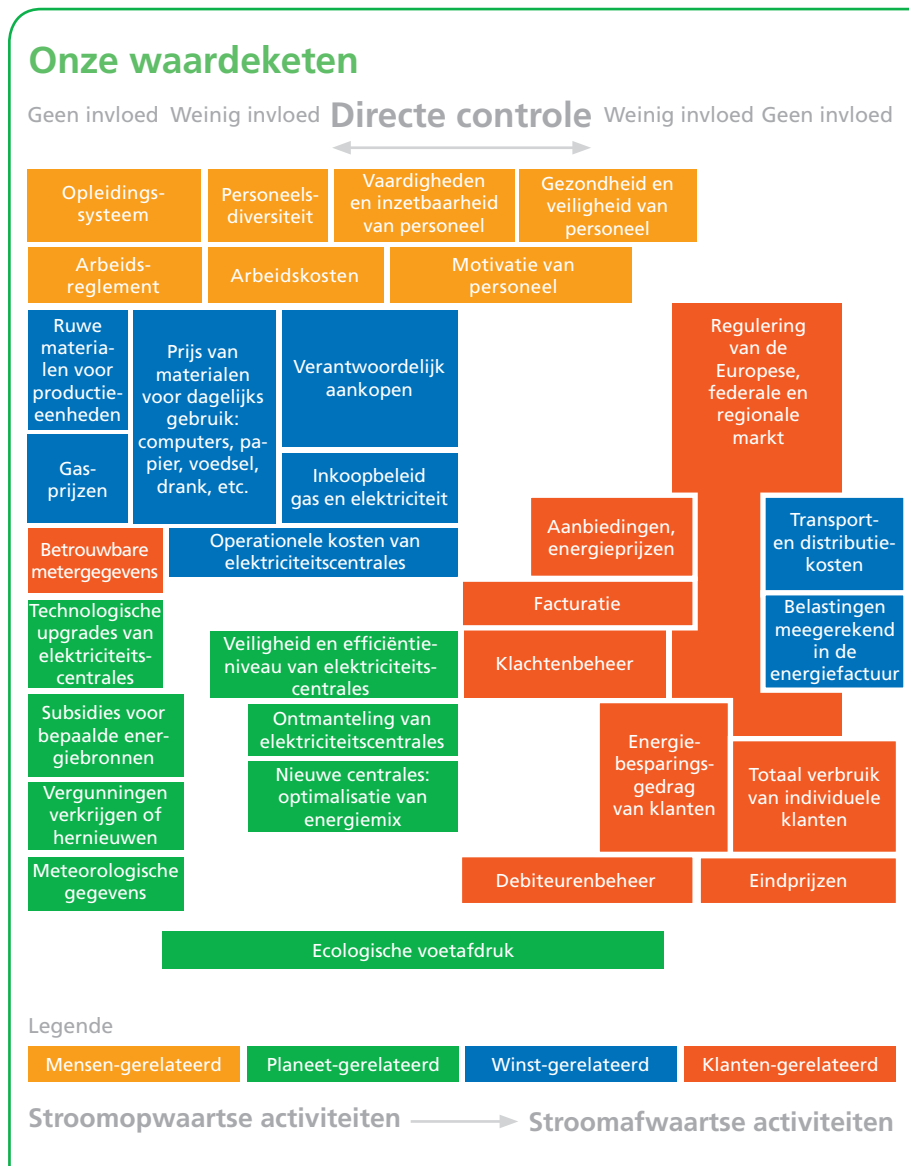
Bij het uittekenen van zijn strategie heeft EDF Luminus de belangrijkste, soms tegenstrijdige trends geïdentificeerd die het bedrijf en de waardeketen beïnvloeden:

Bevoorradingszekerheid. Rekening houden met die sleutelvraag is van essentieel belang voor EDF Luminus. Elektriciteit en verwarming zijn immers levensnoodzakelijk.

Schaarste van grondstoffen en klimaatverandering. Beide wereldwijde bedreigingen hebben niet alleen een impact op onze dagelijkse activiteiten. Ze beïnvloeden ook onze beslissingen over investeringen om de ecologische voetafdruk van ons bedrijf te verkleinen. Als historische groene producent moet EDF Luminus bijvoorbeeld natuurlijke hulpbronnen zoals fossiele brandstoffen of water zo gebruiken dat de impact op het milieu minimaal is.

Energiearmoede. De bezorgdheid over energiearmoede wordt steeds groter. De stijging van de energieprijzen en toename van armoede hebben een invloed op de koopkracht van gezinnen en bedrijven.

Technologische vooruitgang. Ook de evolutie van de technologie beïnvloedt onze bedrijfsactiviteiten. Denk maar aan nieuwe technieken om elektriciteit te produceren, slimme netten en meters, enzovoort.

De figuur hiernaast schetst de waardeketen van EDF Luminus. Het bedrijf heeft rechtstreeks vat op bepaalde elementen van de keten; uiteraard focussen we onze inspanningen op die topics. Tegelijk moet EDF Luminus oog hebben voor de complexe verbanden, processen en effecten van de hele keten.

Enkele voorbeelden:

- EDF Luminus kan de wereldwijde olie- of gasprijzen niet beïnvloeden, noch de kostprijs van ruwe materialen voor elektriciteitsopwekking. Dat betekent dat het cruciaal is om te anticiperen op bedrijfs- en financiële risico's en die te temperen door de juiste maatregelen te treffen.
- EDF Luminus bepaalt wel zijn eigen energiemix, maar is daarvoor sterk afhankelijk van het energiebeleid van elke regio. Dat geldt vooral voor vergunningsprocedures en subsidies voor hernieuwbare energie.
- De kwaliteit van de facturatie wordt beïnvloed door meerdere factoren, waarvan enkele extern: de kwaliteit van de inputgegevens van de netbeheerders, wijzigingen van distributietarieven, belastingen en vrijstellingen, enzovoort.
- EDF Luminus wil zijn klanten helpen om verantwoord te handelen, door hen te adviseren over energiebesparing of door maandelijkse voorschotten zo nauwkeurig mogelijk te bepalen. Het bedrijf heeft echter geen grip op de kosten van het totale verbruik, de distributiekosten en belastingen die de klanten moeten betalen.

De verwachtingen van onze stakeholders

Dankzij de dagelijkse contacten met overheden, regulatoren, administraties, aandeelhouders, consumentenverenigingen, milieuorganisaties, ... blijft EDF Luminus op de hoogte van de belangrijkste bekommernissen van de meeste stakeholders.

Sinds begin 2012 stelt EDF Luminus een trimestriële kwantitatieve barometer op om de belangrijkste maatschappelijke vragen van zijn klanten beter te kunnen indelen.

De barometer toont dat klanten vooral de kwaliteit van de dienstverlening belangrijk vinden en de prijs-kwaliteitverhouding van de aangeboden producten en diensten. Ze hechten er ook veel belang aan dat hun leverancier een eerlijk en verantwoordelijk bedrijf is, meer dan dat het innovatief is, het milieu beschermt of advies geeft over energiebesparing.

Vijf pijlers voor maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO)

EDF Luminus heeft een MVO-beleid ontwikkeld op basis van de belangrijkste thema's. In overeenstemming met de verwachtingen van de aandeelhouders werd dat beleid uitgebouwd rond een centrale as:

- Ethiek en overleg met stakeholders.
- Klantentevredenheid als permanente prioriteit.

- Een rentabiliteitsniveau dat toelaat de activiteiten voort te zetten, een noodzakelijk fundament.

Op die as zijn twee takken geënt met specifieke engagementen:

- Vaardigheden aanspreken om te innoveren en het milieu beschermen.
- De veiligheid, gezondheid en diversiteit van werknemers en leveranciers respecteren en bijzondere aandacht voor kwetsbare klanten.

MVO-comité evalueert en herzielt engagementen

Het jaarlijkse actieplan dat ingevoerd wordt om ons MVO-beleid vorm te geven, wordt ontwikkeld door een gespecialiseerd MVO-comité. In dat team zijn alle disciplines en bedrijfsfuncties vertegenwoordigd die cruciaal zijn voor maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het MVO-comité wordt bovendien nauw opgevolgd door het directiecomité. Regelmatig vinden vergaderingen plaats, zodat we de vooruitgang van onze acties kunnen opvolgen en erop toezien dat maatschappelijk verantwoord ondernemen ingebed blijft in al onze dagelijkse activiteiten.

We engageren ons om ons beleid en onze verbintenissen jaarlijks te blijven evalueren en herzien. Zo zijn we er zeker van dat ons MVO-beleid is afgestemd op de evoluerende verwachtingen van onze stakeholders.

Onze ethiek

Zonder een ethisch beleid dat onze keuzes aanstuurt, zal het evenwicht tussen Profit, Planet en People dode letter blijven.

Véronique Vansteelandt,
General Counsel

“Naast het interne arbeidsreglement publiceerde EDF Luminus een gedragscode met de algemene regels die alle werknemers moeten naleven: respect voor mens en milieu, wetten en regels toepassen, gegevens en midde-

len van het bedrijf beschermen, enzovoort. ‘Creativiteit’, ‘klantgerichtheid’, ‘voortdurende verbetering’, ‘respect’ en ‘persoonlijke betrokkenheid’ zijn de vijf bedrijfswaarden die alle werknemers elke dag uitdragen.”

Ethiek in actie

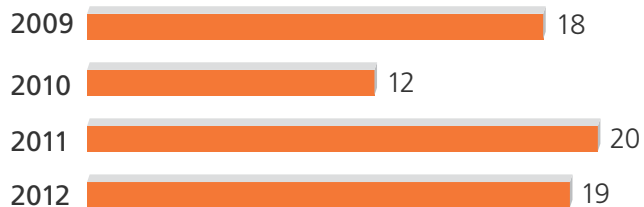
Ethische bedrijfsprestaties meten is niet eenvoudig. Toch heeft EDF Luminus twee objectieve indicatoren geselecteerd. De eerste is een menselijke indicator, de tweede is gelinkt aan het milieu.

De vertrouwenspersonen spelen hun rol

Conform de Belgische wetgeving kunnen medewerkers van EDF Luminus een beroep doen op 'vertrouwenspersonen', die opgeleid zijn om psychosociale problemen aan te pakken.

Véronique Vansteelandt, General Counsel: *"Het is een goed teken dat er jaarlijks enkele gevallen gemeld worden aan onze vertrouwenspersonen. Dat betekent dat de medewerkers hen kennen en vertrouwen, wat bijdraagt tot een gezond sociaal klimaat. De daling van het aantal meldingen in 2010 heeft ons er zelfs toe aangezet om onze medewerkers er in 2011 en 2012 aan te herinneren welke ondersteuning ze van een vertrouwenspersoon kunnen verwachten. Geen enkele van de hieronder vermelde meldingen heeft geresulteerd in een officiële klacht. Dat bewijst dat de vertrouwenspersonen hun taak ten volle vervullen, zowel op het vlak van preventie als wanneer gepaste acties moeten worden ondernomen."*

Aantal meldingen bij de vertrouwenspersonen

Bron: Jaarlijkse rapportering aan het Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk (CPBW)

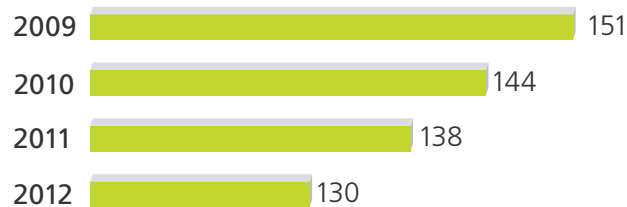
Een duurzamer wagenpark

De gemiddelde CO₂-uitstoot van het wagenpark van EDF Luminus is de laatste vier jaar geleidelijk gedaald. De bedrijfswagens worden immers systematisch vervangen door milieuvriendelijkere wagens. Ook besliste het management vrijwillig om de maximale uitstoot voor bedrijfswagens te verlagen.

In 2012 stootte 82% van de bedrijfswagens minder dan 145 g/km CO₂ uit. Daartegenover staat dat 66% van de Belgische dieselveertuigen die onder leasingcontract staan, minder dan 145 g/km uitstootte in 2011 (bron: jaarverslag Renta).

In 2012 besliste het management om de maximaal toegestane uitstoot per voertuig jaarlijks te verlagen met 4 g/km gedurende de volgende vier jaar.

Gemiddelde CO₂-uitstoot van het wagenpark (g/km)

Bron: EDF Luminus

Een antifraudeplan

EDF Luminus lanceerde in 2012 een sensibiliseringscampagne om fraude binnen het bedrijf te detecteren. Hiermee willen we het vooropgestelde ethische kader consolideren. De procedures bij een vermoeden van fraude en de daaraan verbonden acties worden erin verduidelijkt. Indien nodig kan onmiddellijk een antifraude-team met juridische, financiële of HR-verantwoordelijken samengeroepen worden.

Leveranciers: alarmprocedure bij afwijkingen

Via ethics@edfluminus.be kunnen leveranciers alle wettelijke inbreuken melden in verband met lopende contracten of contracten in onderhandeling. Ook vermoedens van belangenconflicten, commerciële fraude, misbruik van gegevens, alsook inbreuken op de afspraken rond werkomstandigheden en respect voor het milieu kan men melden.

Onze klanten

Kris Vervaeke,
Chief Commercial Officer

“We bieden onze klanten een hele reeks diensten aan die bijdragen tot meer duurzaamheid, zoals contracten met een 100%-waarborg op groene energie. We geven advies over energieprijzen en onze tarieven, en we moedigen betalingen via elektronische facturen en domiciliëring aan. Ook communiceren we regelmatig tips rond energiebesparing, vooral dan naar onze ‘Luminus Bonus’-klanten.

Tijdens de tweede helft van 2012 hebben we een nieuw aanbod ontwikkeld waardoor gezinnen in staat zijn hun energiebudget beter te beheren.

De tevredenheid van onze klanten is een topprioriteit voor EDF Luminus. Daardoor is ons marktaandeel sinds 2007 al elk jaar gestegen. Die ingeslagen weg volgen is cruciaal voor een duurzame toekomst.”

Onze klanten zijn de sleutel tot de toekomst van ons bedrijf. Onze klantenservice elke dag verbeteren: dát is onze topprioriteit.

Herziening van producten- en dienstengamma leidt tot prijsdalingen

In de tweede helft van 2012 heeft EDF Luminus zijn gamma van producten en diensten volledig herzien in overeenstemming met het Koninklijk Besluit van 21 december 2012. Meer bepaald zijn de gasprijzen die EDF Luminus hanteert in 2013, niet meer gekoppeld aan de olieprijs.

Die herziening resulteert in een jaarlijkse prijsdaling van gemiddeld 150 euro voor onze particuliere klanten (een gezin met een jaarlijks elektriciteitsverbruik van 5000 kWh en gasverbruik van 21 000 kWh). Dat ten opzichte van de prijzen die van kracht waren sinds de tijdelijke bevrozing van de energieprijzen in maart 2012.

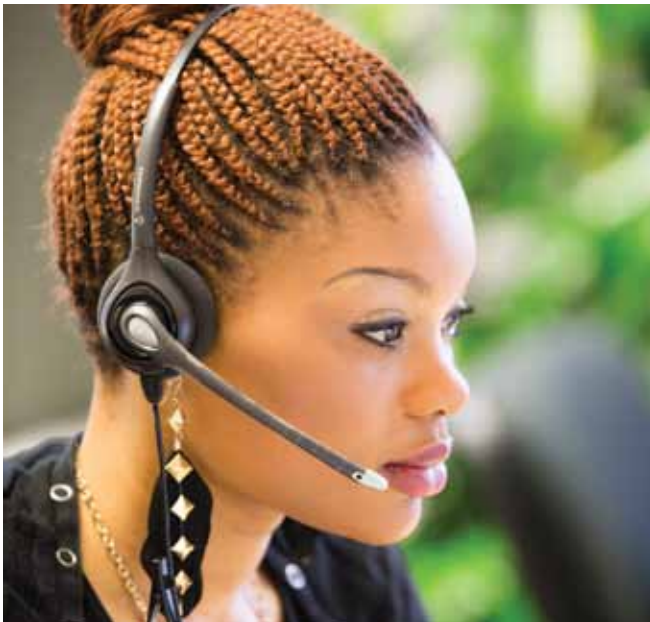
Energieprijzen in België: afhankelijk van veel factoren

De Belgische energiefactuur varieert in functie van:

- de gas- en elektriciteitsprijzen op de groothandelsmarkten,
- de transport- en distributiekosten voor gas en elektriciteit,
- de kosten gelinkt aan openbaredienstverplichtingen (financiële steun voor hernieuwbare energie, financieringen van sociale tarieven, ...),
- lokale en federale belastingen.

De leverancier is verantwoordelijk voor minder dan 40% van de totale elektriciteitsfactuur en dat deel daalt nog steeds; voor de gasfactuur is dat ongeveer 55%.

Focus op klantentevredenheid: een grondige analyse

EDF Luminus peilt regelmatig naar de tevredenheid van zijn klanten. De verwachtingen van consumenten veranderen voortdurend. We volgen die verwachtingen nauwgezet op om onze goede resultaten te kunnen behouden en onze ambities te realiseren. We ontwikkelen onze meetmethodes voor klantentevredenheid continu.

Eerst en vooral kijken we naar de scores op basis van drie-maandelijkse peilingen bij 2000 consumenten. De laatste drie jaar was die score van klantentevredenheid iets meer

dan 7 op 10. In 2011 en 2012 daalde de globale tevredenheidsindex lichtjes. De oorzaak daarvan was niet de dienstverlening, maar vooral de perceptie van de energieprijzen door de consument. Uit ons onderzoek blijkt dat die perceptie een invloed had op alle marktspelers.

Meerdere methodes om te meten

Sinds 2011 onderzoeken we bovendien in alle klantensegmenten de tevredenheid over de contacten. Dat onderzoek spitst zich toe op de tevredenheid van de klant tijdens de week die volgt op een contact met de klantendienst van EDF Luminus. Daardoor kunnen we de vooruitgang meten en opvolgen, en onze resultaten vergelijken met de serviceniveaus in andere sectoren. De resultaten eind 2012 tonen aan dat de veranderingen ten gevolge van het programma 'Customer Experience' een positieve impact hebben gehad. In de b2c-markt zien we een verbetering van de tevredenheidsscore van 7,5 in 2011 naar 7,8 in 2012. Ook in de b2b-markt is de tevredenheid over de dienstverlening gestegen, tot 7,5 eind 2012 (ten opzichte van 7,2 in 2011).

Naast ons interne onderzoek hanteren we ook indicatoren die gepubliceerd zijn door de regulatoren. Zo kunnen we onze dienstverlening evalueren en waar nodig verbeteren. Indicatoren van de VREG (www.vreg.be) en CWaPE (www.cwape.be) worden regelmatig geraadpleegd. De resultaten communiceren we aan onze medewerkers, om de prestaties te verbeteren. De dienstverlening van EDF Luminus kreeg begin en eind 2012 vier op vijf sterren toegekend door de VREG.

Customer Experience: veelbelovende resultaten

Eind 2011 lanceerde EDF Luminus het initiatief 'Customer Experience'. Dat programma herbekijkt het geheel van processen waarbij er contacten met klanten zijn. Zo willen we ervoor zorgen dat onze klanten 'First Time Right'-antwoorden krijgen. Door dat initiatief ontstaat er bovendien een ware klantencultuur in de hele organisatie.

Customer Experience gaf aanleiding tot verschillende veranderingen. In oktober 2011 werd onze backoffice grondig geherstructureerd. Onze gespecialiseerde adviseurs kunnen zich nu volledig concentreren op hun contact met de klanten. Dat geldt vooral voor de dossiers die niet opgelost kunnen worden tijdens een eerste telefoongesprek, maar een meer diepgaande analyse vergen.

De tevredenheid van onze klanten, in een periode van zes maanden na contact met de klantendienst van EDF Luminus

Bron: EDF Luminus

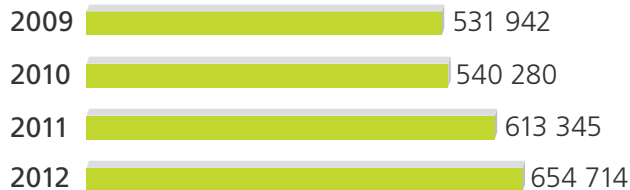
Duurzame diensten voor particuliere klanten

Door de jaren heen heeft EDF Luminus een aantal diensten opgezet waardoor klanten energie kunnen besparen, het milieu beschermen en genieten van de opportuniteiten die de ontwikkeling van hernieuwbare energie biedt.

Elektronische facturen: papierverbruik verminderen

EDF Luminus moedigt zijn klanten aan om te betalen via elektronische facturen en domiciliëring. Zo verbruiken we met z'n allen minder papier. Het initiatief is een succes: eind 2012 werd meer dan de helft van de facturen elektronisch verstuurd, ten opzichte van 45% in 2009.

Maandelijkse elektronische facturen

Bron: EDF Luminus

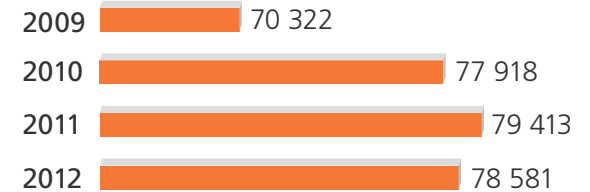
Luminus Bonus: exclusieve service met het oog op energiebesparing

Sinds 2007 bieden we onze klanten een exclusieve service. Klanten die intekenen op het programma 'Luminus Bonus', krijgen een bonus als ze erin slagen hun jaarlijkse energieverbruik jaar na jaar te doen dalen. Hierdoor kunnen particuliere klanten dubbel besparen op hun energiefactuur.

Brochure over het programma Luminus Bonus, met isolatie als thema
Bron: EDF Luminus

Leden van Luminus Bonus (jaarlijks gemiddelde)

Bron: EDF Luminus

Het aantal klanten dat deelneemt aan Luminus Bonus, groeide continu sinds de lancering van dat programma tot in 2011. De lichte daling in 2012 is het gevolg van de snelle evolutie van het klantenbestand.

Daartegenover staat dat het aantal gebruikers van de internetservice 'Mijn verbruik' met 40% is toegenomen. Via die tool kunnen onze klanten hun energieverbruik rechtstreeks opvolgen. Al 64 000 klanten maken hiervan gebruik.

In 2011 en 2012 hebben we de formule van Luminus Bonus uitgebreid met een extra communicatielink. Meer dan 78 000 klanten ontvangen om de twee maanden informatie over hoe ze energie kunnen besparen.

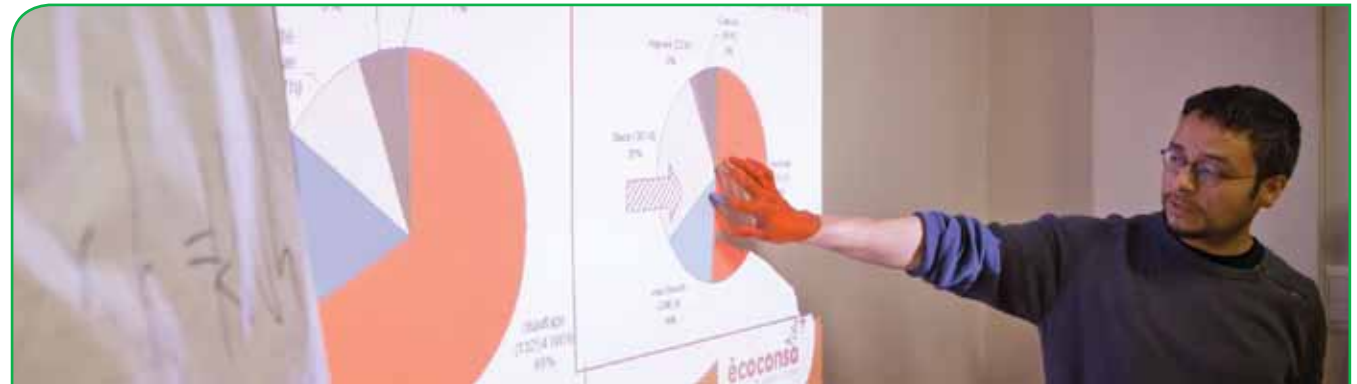
Nieuw aanbod van energiediensten voorbereid in 2012

Eind 2012 kondigde EDF Luminus de lancering aan van nieuwe services op de energiemarkt die gezinnen moeten helpen om hun budget beter te beheren. De €-Monitor, een gratis dienst, geeft klanten proactief informatie over hun energiebudget. Ze kunnen hun maandelijkse voorschotfactuur aanpassen aan hun werkelijke verbruik.

“We proberen steeds te anticiperen op de noden van onze klanten”, verduidelijkt Kris Vervaeet, Chief Commercial Officer. “Door hen interactieve middelen aan te bieden waken we erover dat klanten niet voor verrassingen komen te staan als ze hun jaarlijkse eindafrekening krijgen. EDF Luminus wil zich profileren als leverancier van energiediensten, naast het louter aanleveren van energie.”

Kwetsbare klanten: overeenkomst met de kringloopcentra

De vzw écoconso geeft opleiding tijdens een workshop van Ressources in Tubize.

Meer energie besparen met tweedehandse huishoudtoestellen

Eind 2011 besloot EDF Luminus samen met écoconso de federatie Ressources te steunen, via een overeenkomst voor drie jaar. De vzw écoconso is gespecialiseerd in ecologische consumptie.

De federatie Ressources is een overkoepelende organisatie van sociale-economiebedrijven die actief zijn in de ophaling, sortering en recyclage van allerlei soorten afval. De verenigingen die lid zijn van Ressources, verkopen tweedehandse huishoudtoestellen met een garantie van zes maanden dankzij het electroREV-label.

In 2012 werd met de steun van EDF Luminus een aantal acties opgezet om energiebesparingen te promoten bij de klanten van de 23 verkooppunten van de federatie:

- De technici en verkopers kregen een specifieke opleiding over rationeel gebruik van tweedehandse huishoudtoestellen, waardoor ze hun klanten professioneel advies kunnen geven.
- De gebruiksaanwijzingen van de huishoudtoestellen bevatten nuttige tips om energie te besparen door efficiënter gebruik.
- Stickers met nuttige tips werden ontworpen voor de meest verkochte toestellen: wasmachines en koelkasten.

Dankzij die acties wordt de ecologische voetafdruk van huishoudtoestellen twee keer verkleind: eerst door hun levensduur te verlengen en een tweede keer dankzij de gebruikstips om energie te besparen.

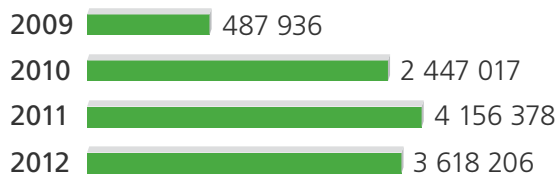
Duurzame diensten voor bedrijven

Gegarandeerde groene contracten voor bedrijven

Met de businessformule van EDF Luminus kunnen bedrijven kiezen voor een leveringscontract met een garantie op 100% groene energie. Naast grote bedrijven kunnen ook overheden, ziekenhuizen en onderwijsinstellingen kiezen voor die formule. Garanties van oorsprong (GvO's) tonen voor elke geproduceerde MWh het energietype aan (wind, zon, waterkracht of kwaliteitsvolle warmtekrachtkoppeling), de locatie van de installatie, enzovoort. EDF Luminus gebruikt zijn eigen productie van hernieuwbare energie om GvO's te verlenen, maar koopt ze ook op de internationale markt om te beantwoorden aan de behoeften van de klanten.

Het elektriciteitsvolume dat verkocht werd via die formule, is gestegen tot eind 2011. In 2012 was er een lichte daling. Wijzigingen in de regelgeving die groene energie minder voordelig maken en de economische crisis zijn mogelijke verklaringen voor die afname.

Volume gewaarborgde groene contracten voor businessklanten (MWh)

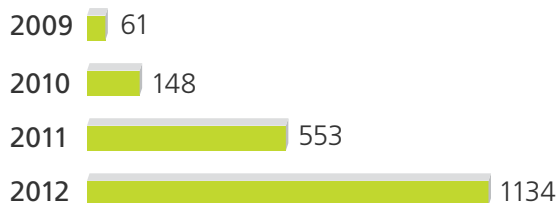

Bron: Rapportering groenestroomcertificaten aan de VREG en CWaPE

Terugkoop van hernieuwbare energie van bedrijven

Ondernemingen kunnen ook een beroep doen op een andere service: Green Power. EDF Luminus koopt hernieuwbare energie aan die klant-bedrijven zelf produceren, als die geproduceerde hoeveelheid groter is dan hun eigen energiebehoeften.

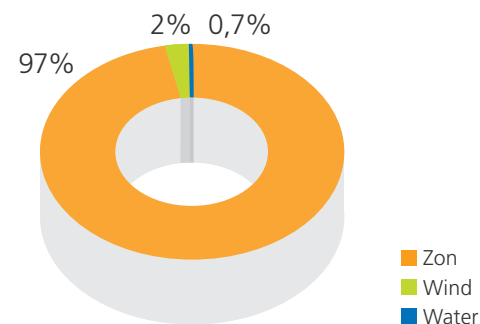
Green Powercontracten (toegangspunten)

Bron: EDF Luminus

Het aantal klanten met een Green Powercontract stijgt voortdurend; vooral in 2012 is dat aantal toegenomen. Dat is zowel te danken aan de toename van het aantal fotovoltaïsche installaties in België als het aantrekkelijke aanbod van EDF Luminus.

Type aangekochte energie (2012)

Bron: EDF Luminus

De meeste energie die via Green Powercontracten wordt aangekocht, is afkomstig van zonnepanelen. De laatste jaren is het aantal zonnepanelen bij Belgische kmo's en andere bedrijven sterk gestegen.

Vernieuwende diensten voor het bedrijfsleven

EDF Luminus heeft eind 2012 nieuwe diensten in het leven geroepen om ondernemingen te ondersteunen en hun kosten te helpen drukken. Om die diensten op punt te stellen deed EDF Luminus een beroep op de expertise van EDF Optimal Solutions. Dat filiaal van de EDF Groep levert totaaloplossingen op maat van bedrijven en lokale overheden om de energiekosten en CO₂-uitstoot te helpen reduceren.

High Voltage: conform de wetgeving

De service **High Voltage** helpt bedrijven om de wettelijke verplichtingen in het kader van hoogspanningscabines na te komen. Sinds december 2012 moeten alle hoogspanningscabines aan een risicoanalyse worden onderworpen en jaarlijks geïnspecteerd worden.

Het aanbod van EDF Luminus houdt een diepgaande analyse van hoogspanningscabines in. Daarbovenop krijgen bedrijven concrete aanbevelingen over hoe ze de wettelijke verplichtingen kunnen nakomen. Het technische advies wordt aangevuld met een financieel voorstel, om de impact van de maatregelen op het budget te beperken. Als het bedrijf

dat wil, kan EDF Luminus de werken zelf uitvoeren. Daarbij houden we rekening met de specifieke kenmerken van de klant.

Condensatorbatterijen: kosten ten gevolge van reactief verbruik reduceren

Met de service **Condensator** kunnen kosten door de productie van te veel reactieve energie (overbelasting van het netwerk) vermeden worden. EDF Luminus analyseert de bestaande situatie en technische noden grondig en kan eventueel de nodige aanpassingen financieren.

Door de plaatsing van perfect gedimensioneerde condensatorbatterijen kan men de reactieve energie onder controle krijgen en houden.

High Voltage en Condensator maken deel uit van You.Save².

Dat gamma van duurzame producten en diensten werd door EDF Luminus uitgewerkt in samenspraak met zijn klanten. Het biedt innovatieve oplossingen om het verbruik te optimaliseren. Zo kunnen klanten structureel besparen op hun energiefactuur.

Samen met 20 andere businessklanten kreeg Johnny Wijsmans van Geyskens Delikatessen uit Beringen de gelegenheid om een week lang een elektrische Kangoo uit te proberen in het kader van de GreenDrive Estafette (mei-oktober 2012). Johnny Wijsmans vond het aangenaam rijden en was vol lof over de oplaadsnelheid.

GreenDrive Business Pack: een vlottere elektrische mobiliteit

EDF Luminus en The New Drive bieden sinds begin 2012 een innovatieve oplossing aan die bedrijven en lokale overheden helpt om geleidelijk over te stappen naar elektrische voertuigen. EDF Luminus en The New Drive onderwerpen de bestaande bedrijfsvloot aan een gedetailleerde analyse. Zo helpen we de CO₂-emissies en bijhorende kosten voor de klant drastisch te reduceren of zelfs volledig te elimineren.

Onderzoek en innovatie

20% minder energie verbruiken, 20% minder CO₂ uitstoten en 20% meer energie opwekken uit hernieuwbare bronnen tegen 2020: die Europese doelstellingen vormen de belangrijkste uitdaging voor de energiesector. In die voortdurend evoluerende sector kiezen consumenten steeds meer voor hernieuwbare energie. Ook produceren ze steeds vaker zelf energie, bijvoorbeeld door zonnepanelen te installeren. Om de Europese doelstellingen te helpen bereiken, herbekijkt EDF Luminus zijn energiebevoorrading en past het die aan voor de toekomst.

Alleen door onderzoek en innovatie kan men vandaag de toekomst voorbereiden en vormgeven. Daarom neemt EDF Luminus actief deel aan en financiert het heel wat innovatieve onderzoeksprojecten.

Linear: actieve vraag onder de loep

EDF Luminus neemt deel aan 'Linear', een onderzoeksproject met steun van de Vlaamse overheid (www.linear-smartgrid.be). Onderzoekinstellingen zoals de KU Leuven en de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO), distributienetbeheerders Eandis en Infrac, maar ook bedrijven zoals Telenet, Belgacom, Fifthplay, Miele, Siemens, Viessman en Laborelec nemen daaraan deel. Het project onderzoekt de ontwikkeling van een actieve vraagsturing (*Demand Response*) voor particuliere klanten: de flexibele mogelijkheden evalueren van toestellen als wasmachines, afwasmachines, droogkasten, boilers en elektrische voertuigen.

Een proefproject met meer dan 250 Vlaamse gezinnen moet uitwijzen of en hoe een beter geprogrammeerde energieconsumptie kan bijdragen tot een beter evenwicht

tussen elektriciteitsproductie en -vraag. 50 gezinnen krijgen een energiebeheersysteem om de energiebesparingen te evalueren door het tarief in realtime te tonen. Bij 200 andere gezinnen wordt een systeem opgezet waardoor distributienetbeheerders op een flexibele manier het opstarten en stoppen van 400 huishoudtoestellen kunnen beheren. Het onderzoek loopt een jaar en zal de integratie in het distributienet testen van fotovoltaïsche cellen, boilers en elektrische voertuigen.

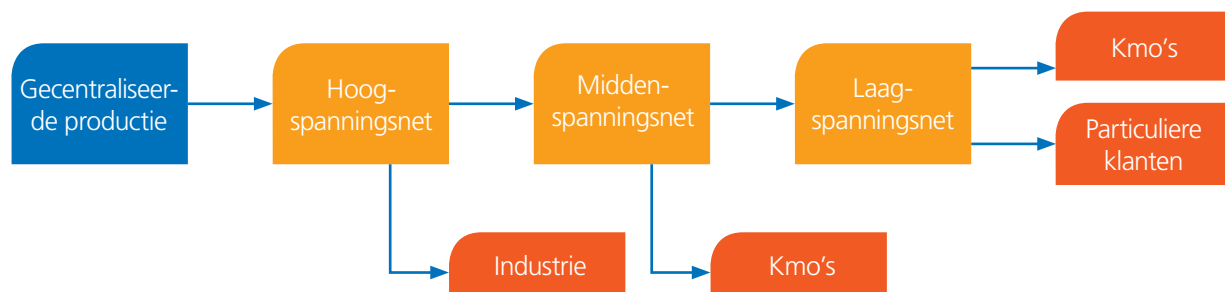
EDF Luminus zal de ervaringen uit dat project vertalen naar innovatieve energieproducten, zodat onze klanten actief kunnen deelnemen aan het energiebeheer van de toekomst. De waarde van die flexibiliteit zullen de onderzoekers evalueren in functie van de portefeuille van EDF Luminus en van de aanpassingen binnen een dag.

Slim: een virtuele centrale om hernieuwbare energie beter te integreren

Zes spelers uit de energiesector nemen deel aan het project Slim, kort voor Smart LIMburg: 3E, Alstom, Infrac, Elia, EnergyVille en EDF Luminus. Het samenwerkingsproject wil via een virtuele centrale de integratie van meerdere energiebronnen optimaliseren, naast het lokale energieverbruik. Dat moet overbelasting van het distributienet verminderen. Met het project willen we ook testen hoe men gebruikers kan aansporen om hun verbruik te verhogen tijdens de pieken in energieproductie en omgekeerd.

De stad Lommel werd uitgekozen voor dat project, wegens het grote aantal windmolenparken en zonnepanelen dat reeds geïnstalleerd is (bijna 50 MW) of in opbouw is op haar grondgebied.

Het eenrichtingsnetwerk van gisteren

Eenrichtingsnetwerk

EDF Luminus zal de virtuele centrale aansturen. Die zal een eerste testfase doorlopen in 2015 en zou operationeel moeten zijn tegen 2020. Voor EDF Luminus gaat het erom om zo zijn energiediensten 'slimmer' te maken. Zo kunnen we zoveel mogelijk elektriciteit gebruiken die is opgewekt uit hernieuwbare energiebronnen, zonder dat dat problemen oplevert voor het distributienet.

Het project wordt ondersteund door de Europese Commissie in het kader van onderzoek naar slimme distributienetten om de CO₂-uitstoot te verminderen en energiebesparingen te bevorderen.

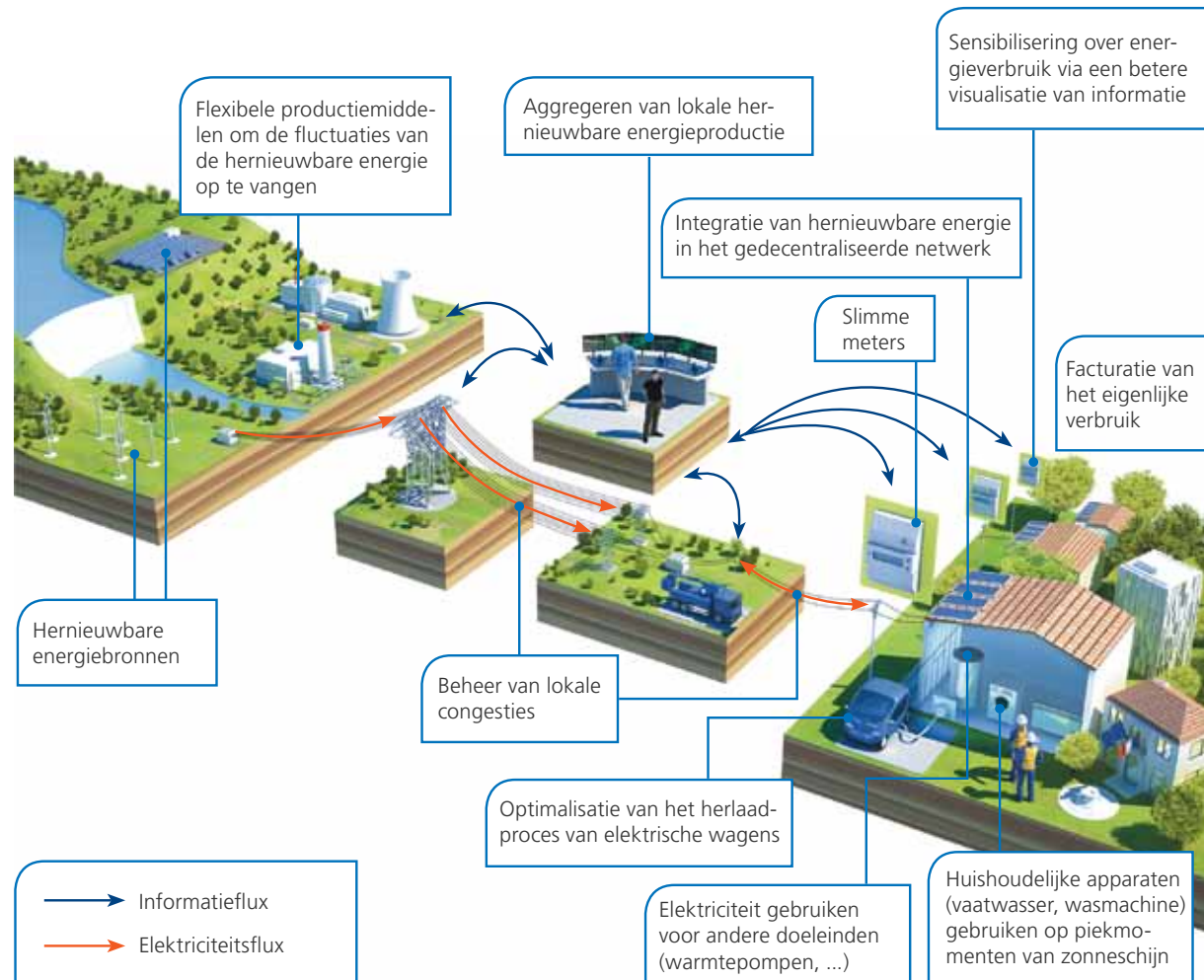
Gredor: interacties tussen distributienetten en leveranciers onder de loep

In maart 2012 heeft EDF Luminus meegewerkt aan de lancering van een onderzoeksproject in het kader van slimme netten, onder leiding van de universiteit van Luik en in samenwerking met de universiteit van Bergen, Tractebel Engineering, Ores, Tecteo en Elia. Sinds augustus 2012 krijgt dat project de steun van de Waalse overheid.

EDF Luminus is als producent, leverancier en evenwichtsverantwoordelijke vooral geïnteresseerd in de bevindingen over het toekomstige interactiemodel tussen gedecentraliseerde producenten, verbruikers, netbeheerders en leveranciers.

Het doel van het project: beheer- en besturingssystemen ontwikkelen voor de distributienetten van morgen. Het is cruciaal om de productie van hernieuwbare energiebronnen zoveel mogelijk te integreren en daarbij elke financiële impact voor de verbruikers zoveel mogelijk te beperken.

Het veelrichtingennetwerk van morgen

Leerstoel aan de universiteit van Luik

Sinds september 2011 financiert EDF Luminus een leerstoel voor onderzoek en onderwijs aan de universiteit van Luik, in het domein van hernieuwbare energie en slimme energienetten. Het doel is dubbel: de studenten bewustmaken van de energiebehoeften van morgen en innovatieve onderzoeksprojecten opzetten om de toekomst van onze samenleving voor te bereiden.

Een aantal sectoren maakt steeds meer gebruik van elektriciteit: verwarming (via warmtepompen) en transport (via elektrische wagens). Bovendien wordt de elektriciteitsproductie steeds meer gedecentraliseerd door de opkomst van hernieuwbare energie (windenergie, zonnepanelen, ...).

In het licht van die ontwikkelingen moeten het elektriciteitsnet en zijn gebruikers mee evolueren, om de introductie van nieuwe productie-eenheden te vergemakkelijken. Daarbij moet men de kosten voor de consument zo laag mogelijk houden. EDF Luminus is rechtstreeks betrokken bij die ontwikkelingen, als producent en als leverancier. Door het onderzoeksprogramma te financieren en door deel te nemen aan de academische activiteiten willen we een actieve rol spelen in die ontwikkelingen.

REstore load management: energiebesparingen en winst voor klanten

Eind december 2012 hebben EDF Luminus en REstore een overeenkomst gesloten om samen een nieuwe dienst te lanceren voor industriële gebruikers en andere professionele klanten. Dankzij You.Balance ontvangen zij vanaf nu een vergoeding als ze hun installatie of bedrijfsproces flexibel inzetten tijdens periodes van piekverbruiken.

Het functioneren van de pompinstallaties van dit afvalwatersysteem kan in de tijd worden verschoven om het evenwicht tussen productie en consumptie van elektriciteit te optimaliseren.

REstore heeft een vooruitstrevende technologie op punt gezet: het Flexpond-platform. Daarmee kan het afschakelbare vermogen van klanten gegroepeerd worden. Bepaalde activiteiten van grote verbruikers kunnen immers kort onderbroken worden, zonder dat dat impact heeft op de industriële processen. Het gaat om koel- en pompinstallaties, airconditioning, drooginstallaties, warmtekrachtkoppelinginstallaties (WKK), ... Kortom, alle installaties die bestand zijn tegen een korte onderbreking tijdens de piekuren of die energie kunnen absorberen als de productie de vraag overstijgt, zoals bij piekproducties van zonne-energie.

Door die nieuwe dienst kunnen bedrijven energie besparen en hun CO₂-emissies reduceren. Bovendien helpt de service om het evenwicht op het net te behouden. Door de sterke ontwikkeling van hernieuwbare energie en de inherente schommelingen in stroomproductie staat het netwerk immers sterk onder druk.

Ondertekening van de overeenkomst met de provincie Luik. Van links naar rechts: Catherine Faillet en Pierre Aumont (EDF), Grégoire Dallemagne (EDF Luminus), André Gilles, voorzitter van het provinciecollege van Luik, Willy Demeyer, senator en burgemeester van Luik, en Alain Mathot, federaal volksvertegenwoordiger en burgemeester van Seraing.

Overeenkomst met de provincie Luik voor duurzamere steden

Energiebesparingen en bescherming van het leefmilieu stellen de lokale gemeenschappen voor grote uitdagingen. EDF Luminus wil zijn verantwoordelijkheid nemen en hen ondersteunen op allerlei domeinen: energie-efficiënte gebouwen, elektrische mobiliteit, energiebevoorrading van nieuwe wijken, ... Voor al die aspecten kan EDF Luminus bovendien een beroep doen op de expertise van de EDF Groep.

De provincie Luik, EDF en EDF Luminus ondertekenden in juli 2012 een overeenkomst. Daardoor kan de provincie rekenen op ondersteuning van de R&D-teams van de EDF Groep die zich toeleggen op duurzame steden. De onderzoekers van EDF en de afdeling Innovatie van EDF Luminus zullen op hun beurt de nieuwe concepten uittesten in concrete, vernieuwende en duurzame projecten.

Verschillende studies zijn al gestart, waaronder:

- de ondersteuning van het project EcoVoiturage, bedoeld om carpooling en openbaar vervoer in de 84 gemeenten van Luik te bevorderen. In samenwerking met het Eifer-instituut, een filiaal van de EDF Groep, en de universiteit van Karlsruhe zoeken we de ideale plaats voor laadinfrastructuur voor elektrische voertuigen. De studie brengt zowel technische, geografische als sociologische factoren in rekening.
- het verlichtingscharter op punt stellen voor de parkings van het project EcoVoiturage, met het oog op energie-efficiëntie, veiligheid en originaliteit.

De overeenkomst illustreert dat EDF Luminus de lokale gemeenschap ondersteunt en vernieuwing promoot, in een provincie waar het bedrijf reeds lange tijd een sterke lokale verankering kent.

Het elektrische wagenpark van EDF Luminus omvat vijf poolwagens die beschikbaar zijn voor alle werknemers.

iMove: samenwerkingsproject rond elektrische voertuigen

EDF Luminus neemt deel aan het project iMove. Negentien Vlaamse bedrijven en onderzoeksinstellingen werken daarbij samen om een doorbraak te realiseren op het vlak van elektrische voertuigen en duurzame mobiliteit.

In het pilootproject gebruikt een groep chauffeurs dagelijks 175 herlaadbare voertuigen en 300 laadpunten in Vlaanderen. EDF Luminus levert de groene stroom voor de elektrische wagens in het project. Het bedrijf draagt ook zijn steentje bij tot de ontwikkeling van een innovatief concept waarbij de flexibiliteit om elektrische wagens te herladen gebruikt wordt om vraag naar en aanbod van elektriciteit op elkaar af te stemmen.

Onze financiële resultaten

EDF Luminus is erin geslaagd zijn operationele prestaties op peil te houden in 2012. Maar de recente wijzigingen in de regelgeving en de evolutie van de energiemarkten wegen zwaar op de financiële resultaten van 2012 en de komende jaren. Om ons bedrijf financieel gezond te houden moeten we blijvend inspanningen leveren.

Louis Paenen,
Chief Financial Officer

Specifieke moeilijkheden voor 2012 ...

“2012 was een erg ongewoon jaar. Talrijke wijzigingen in de regelgeving hebben onze financiële resultaten sterk beïnvloed: de tijdelijke bevroering van de geïndexeerde energieprijzen tussen april en december 2012, de verhoging van de nucleaire taks, de introductie van injectietarieven op het hoogspanningsnet voor Belgische elektriciteitscentrales, ... De impact van be-

paalde maatregelen zal zich ook in 2013 en de jaren nadien nog laten voelen. Dat geldt zeker voor de ont koppeling van de gas- en olieprijs en het gebruik van specifieke indexeringen die voor gas- en elektriciteitsprijzen uitsluitend gebaseerd zijn op beursnoteringen.

... maar ook op structureel vlak

Door de economische crisis en de terugval in het industriële verbruik, de sterke ontwikkeling van hernieuwbare energie, de overcapaciteit in Centraal- en West-Europa en de heropleving van steenkoolcentrales

door de lage steenkool- en CO₂-kosten zijn de Europese gascentrales momenteel onderbenut en daalt hun rentabiliteit.

We verwachten dat die situatie ook na 2012 zal aanhouden. Op korte en middellange termijn zien we geen verbetering van de gas- en elektriciteitsprijzen. EDF Luminus onderwerpt daarom zijn vaste kostenstructuur aan een grondige analyse. Een kostenbesparingsplan werd in 2012 gelanceerd; in 2013 werd beslist om dat nog uit te breiden.”

Nettoresultaat is sterk gedaald

Omzet

De omzet van EDF Luminus is de laatste drie jaar gestegen. Dat heeft vooral te maken met een toename van een aantal onderdelen van de energieprijzen (gas, subsidies gekoppeld aan hernieuwbare energie via de groenestroomcertificaten en kosten en belastingen op transport of distributie). Daarnaast steeg de laatste drie jaar ook het marktaandeel van EDF Luminus gestaag. Het bedrijf telt nu ruim 100 000 klanten meer dan in 2009; die toename vond vooral plaats in 2010 en 2011.

In 2012 was de stijging van de omzet vooral te wijten aan de verhoging van de transport- en distributietarieven (de transport- en distributiekosten worden gefactureerd aan de klanten en doorgestort aan de netbeheerders). Ook de toename van de verkochte gasvolumes leidde tot een omzetsijging.

Jaarlijkse omzet in miljard euro

Bron: Jaarverslag van de raad van bestuur op de algemene vergadering van 29 mei 2013

Het nettoresultaat van EDF Luminus steeg in 2010 en 2011, maar daalde sterk in 2012. In 2011 bedroeg dat nog 4,3% van de omzet; dat percentage is in 2012 afgenomen tot 2,4%.

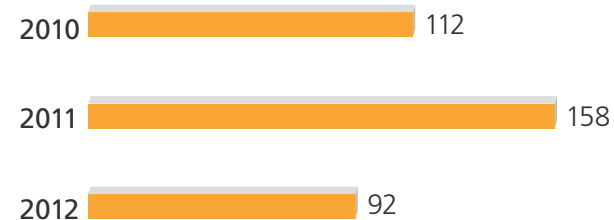
De sterke daling van het nettoresultaat in 2012 heeft verschillende oorzaken:

- de verlengde stilstand van Doel 3 en Tihange 2, twee reactoren waarvan EDF Luminus 10,2% productiecapaciteit bezit;
- de degradatie van het rendement van de thermische centrales, doordat ze minder draaien buiten de piekuren in de winter en om het evenwicht op het net te behouden;
- de tijdelijke bevrozing van de variabele energieprijzen gedurende negen maanden (vanaf april 2012). EDF Luminus moest zich indekken tegen de risico's die verbonden zijn aan de verhoging van variabele

- prijzen van energie die wordt aangekocht op de markt en verkocht aan de particuliere klanten;
- de verdubbeling van de nucleaire taks (550 miljoen euro in 2012 ten opzichte van 250 miljoen euro in 2011), waardoor de opbrengsten uit de nucleaire participaties van EDF Luminus sterk terugliepen;
- de introductie van injectiekosten op het hoogspanningsnet voor de Belgische centrales, kosten die als discriminerend worden beschouwd door de betrokken producenten;
- aanpassingen aan het systeem voor terugbetaling van het sociaal tarief aan leveranciers;
- andere wijzigingen in de regelgeving, zoals het systeem van groenestroomcertificaten.

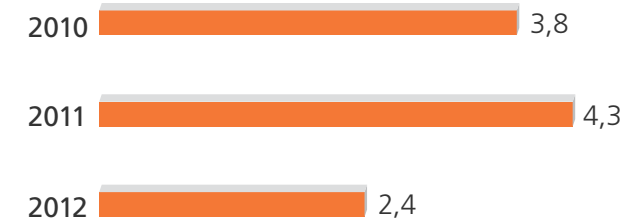
EDF Luminus kondigde eind 2012 een belangrijke prijsverlaging aan vanaf 1 januari 2013. Die zal sterk wegeen op de toekomstige financiële resultaten.

Nettoresultaat in miljoen euro

Bron: Jaarverslag van de raad van bestuur op de algemene vergadering van 29 mei 2013

Nettoresultaat in % van de omzet

Financiële kerncijfers

Het windmolenpark in Ciney telt ondertussen zes windmolens in plaats van drie eind 2011.

Investeringen

Het grootste deel van de investeringen ging jarenlang naar het productiepark van EDF Luminus.

In 2010 hebben we 64 miljoen euro geïnvesteerd in de bouw van twee nieuwe ultraflexibele turbines in de centrale van Angleur. Die werden in april 2012 ingehuldigd.

In 2011 en 2012 ondervond EDF Luminus steeds meer moeilijkheden met de toekenning van vergunningen. Investeringsdoelstellingen werden niet gehaald en verschillende projecten voor windmolenparken liepen vertraging op door beroepsprocedures na de vergunningsaanvraag.

De belangrijkste investeringen in 2011 waren de volledige revisie van de centrale van Gent Ringvaart en de bouw van de nieuwe windturbines in Ciney.

In 2012 vormden investeringen in informatica en de aankoop van het windmolenpark van Kyotec in Ciney (10 MW) de grootste investeringen.

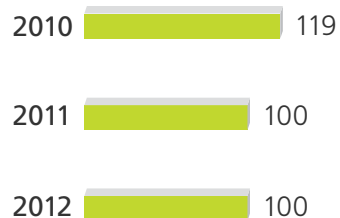
In september 2012 besliste de raad van bestuur van EDF Luminus om 12 miljoen euro te investeren in de modernisering van de waterkrachtcentrale van Lixhe. Dat project zal samen met de uitbouw van de informaticasystemen en de constructie van onshore-windmolenparken het leeuwendeel uitmaken van de investeringen voor 2013.

Financiële schuld

Tot in 2011 heeft de combinatie van een winsttoename en het terugschroeven van investeringen geholpen om de financiële schuld van EDF Luminus te verminderen.

Door die verminderde schuldenlast kan het bedrijf investeren in zijn toekomst, voor zover de marktsituatie gunstig is. EDF Luminus wil vooral blijven investeren in hernieuwbare energie.

Financiële schuld in miljoen euro

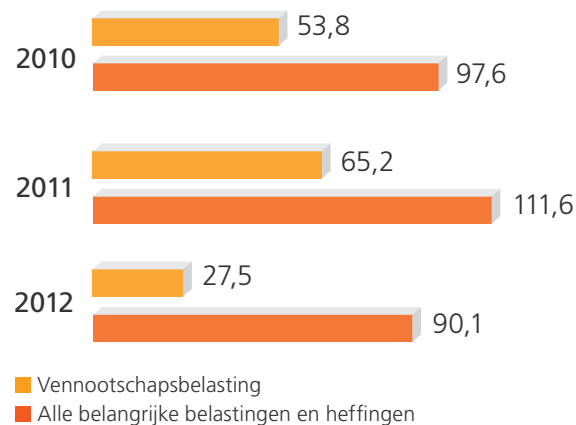
Bron: Jaarrekeningen neergelegd bij de Nationale Bank

Belastingen en heffingen

Het bedrag aan vennootschapsbelastingen dat EDF Luminus betaalde, weerspiegelt de winsttoename tot in 2011. In 2012 verminderde de vennootschapsbelasting sterk door de aanzienlijke daling van het nettoresultaat.

Naast de vennootschapsbelasting betaalt EDF Luminus ook onroerende voorheffing, industriële taksen, een belasting op drijfkracht en afvalwater en de nucleaire bijdrage. In totaal bedroegen al die federale, regionale en lokale belastingen en heffingen samen 90,1 miljoen euro. Dat aanzienlijke bedrag is vooral te wijten aan de stijging van de nucleaire bijdrage.

Belastingen en heffingen in miljoen euro

Bron: EDF Luminus

Een toekomstgericht dividendbeleid

De algemene vergadering van 29 mei 2013 heeft de bestemming van het nettoresultaat van 2012 als volgt goedgekeurd:

- 4 604 K€ (5% van 92 081 K€) werd toegevoegd aan de wettelijke reserves, conform de wet.
- Het saldo werd gelijk verdeeld over de andere reserves en de dividenden voor de aandeelhouders. Hierdoor werd een totaalbedrag van 43 738 K€ uitgekeerd aan de aandeelhouders; dat is 49,6% minder dan in 2011. Toen bedroegen de dividenden 55% van het saldo; het deel bestemd voor de andere reserves bedroeg 45%.

Bron: Jaarverslag van de raad van bestuur op de algemene vergadering van 29 mei 2013

Onze energieproductie en het milieu

EDF Luminus plukt de vruchten van zijn gediversifieerde productiemix. Onze prioriteiten: het productiepark aanpassen aan de flexibiliteit die de markt vraagt en de productiecapaciteit in hernieuwbare energie verder ontwikkelen in België.

Yann Baros,
Corporate Director Production

“Door de jaren heen heeft EDF Luminus een gediversifieerde en milieuvriendelijke productiemix opgebouwd. Anticiperen op de evoluties in het energielandschap, kiezen voor de beste technologieën en voortdurend innoveren, duurzame oplossingen uitdenken voor elke milieu-uitdaging, ... Al die uitdagingen gaat EDF Luminus elke dag aan.

Veiligheid en bescherming van het leefmilieu zijn prioriteiten voor EDF Luminus. We houden er tijdens de hele levensduur van onze installaties rekening mee: vanaf de ontwikkeling en bouw, tijdens de uitbating en het onderhoud, en ook bij de uitdienstname en de ontmanteling van een installatie.

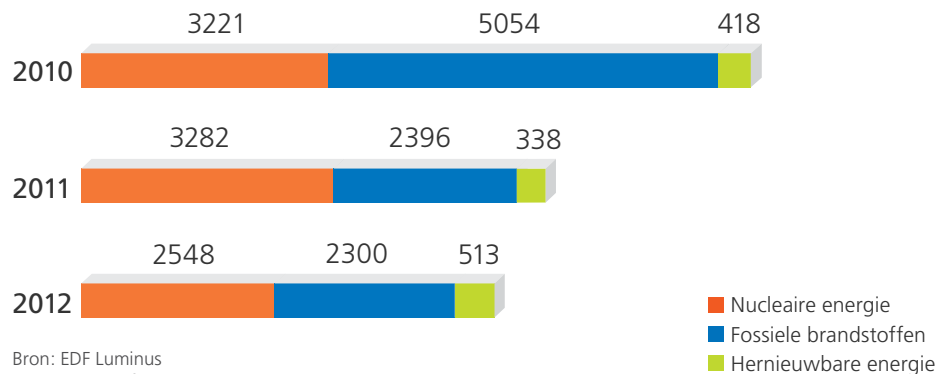
We herevalueren voortdurend of ons productiepark zich kan aanpassen aan de behoeften van de markt. De centrale van Seraing heeft in 2012 minder dan 1000 uur gedraaid. Daarom hebben we in maart 2013

aan de overheid gemeld dat die centrale in juli 2014 tijdelijk buiten gebruik gesteld zal worden als de marktomstandigheden en regelgeving ongewijzigd blijven.

In 2013 zal EDF Luminus onderzoeken of het mogelijk is om zijn thermische centrales aan te passen, zodat die nog beter kunnen inspelen op de flexibiliteit die de Belgische markt vraagt. Dat kan als de vergoeding voor capaciteit dat toelaat. Tegelijk wordt de hernieuwbare energie verder ontwikkeld, ondanks de moeilijkheden om de nodige milieuvergunningen te verkrijgen.”

Thermische productie daalde sterk in 2011 en 2012

Productiemix (GWh)

Bron: EDF Luminus
De productie afkomstig van de participatie in de centrale van Chooz B (100 MW) is hierin niet opgenomen.

Een gediversifieerde productiemix

De elektriciteitsproductie van EDF Luminus varieert elk jaar. Zowel het totaalvolume als de productie per type centrale schommelt.

De belangrijkste verandering in de productiemix wordt veroorzaakt door de scherpe productiedaling van de gascentrales de laatste twee jaar. Die is vooral te wijten aan de sterke ontwikkeling van hernieuwbare energie en de voorrang die verleend wordt aan die energiebronnen op de transport- en distributienetwerken. Maar ook de economische crisis en de prijsdalingen voor CO₂ en steenkool hebben daarmee te maken.

Gascentrales blijven een essentiële rol spelen om de bevoorrading te verzekeren op piekmomenten in de winter. Tijdens de rest van het jaar worden ze echter minder en minder gebruikt (- 54% tussen 2010 en 2012).

Een tweede belangrijke variatie in de productiemix in 2012 was de sterke daling van de productie van nucleaire energie ten opzichte van de vorige jaren. Die is te verklaren door de lange en onvoorziene stilstand van Doel 3 en Tihange 2, waarvan EDF Luminus 10,2% bezit.

Productie van hernieuwbare energie varieert sterk van jaar tot jaar

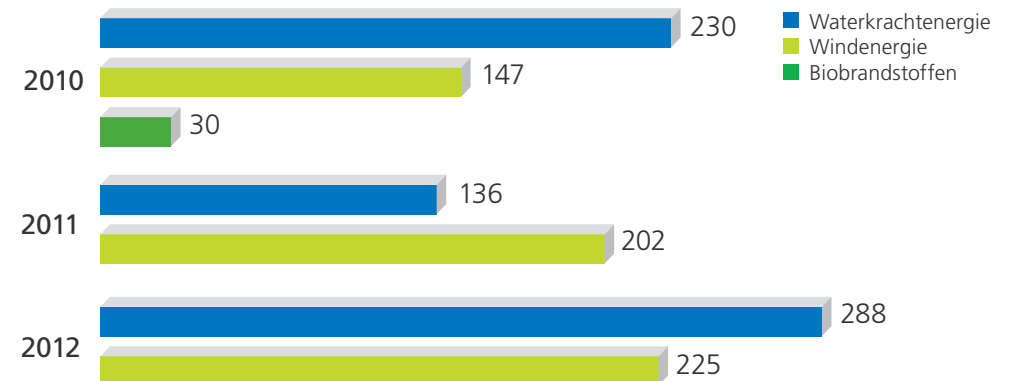
De resultaten van EDF Luminus op het vlak van hernieuwbare energieproductie tonen duidelijk grote schommelingen van jaar tot jaar, afhankelijk van de klimatologische omstandigheden.

In 2012 nam de totale hernieuwbare energieproductie met de helft toe ten opzichte van 2011. Die hernieuwbare energie is vooral afkomstig uit waterkracht en windenergie.

2011 was een ongewoon jaar: nooit was er de laatste 25 jaar zo weinig water in West-Europa. Daardoor konden de waterkrachtcentrales slechts de helft van de normale hoeveelheid elektriciteit produceren.

De productie door windmolens daarentegen is de laatste drie jaar systematisch gestegen. Toch was de stijging niet in verhouding met de geïnstalleerde capaciteit. Zo had de elektriciteitsproductie nog hoger kunnen liggen in 2010, als dat niet het minst winderige jaar was geweest van de laatste honderd jaar.

Geproduceerde hernieuwbare energie (GWh)

Bron: Rapportering groenestroomcertificaten aan VREG en CWaPE

Het productiepark continu verbeteren

Evenwicht op het net: Ham, Angleur en Seraing dragen bij tot de secundaire reserves

In 2012 ondergingen drie thermische centrales technische aanpassingen. Met die aanpassingen kunnen we netbeheerder Elia bedienen, zodat die snel kan reageren op verstoringen van het evenwicht op het elektriciteitsnet.

EDF Luminus biedt Elia diensten aan op drie niveaus, afhankelijk van de reactiesnelheid die contractueel is vastgelegd:

- De primaire regeling (R1) wordt zeer snel geactiveerd (0-30 seconden) en dient om de netspanning constant te houden.
- De secundaire regeling (R2) wordt snel geactiveerd (30 seconden - 15 minuten) en dient om het vermogen in evenwicht te brengen.
- De tertiaire reserve (R3) is een vermogensreserve die op vraag van Elia kan worden geactiveerd (binnen 15 minuten).

Tot september 2012 was de Ringvaartcentrale de enige die kon bijdragen tot de secundaire regeling. Sindsdien werden de centrales van Ham en Angleur, die in een open cyclus draaien, door onze onderhoudsploegen aangepast om die dienst te kunnen leveren. De gecombineerde cyclus van de centrale van Seraing werd aangepast om de secundaire regeling zo optimaal mogelijk te kunnen aanbieden.

De secundaire regeling wordt automatisch geactiveerd. Communicatieplatformen tussen Elia en EDF Luminus zorgen voor een uitwisseling van gegevens om de vijf seconden. De technische aanpassingen die hiervoor nodig waren, konden snel doorgevoerd worden dankzij een uitstekende samenwerking tussen de afdelingen Productie en Trading & Supply van EDF Luminus enerzijds en de experts van Elia anderzijds.

De productie-eenheden in Ham (zie foto), Angleur en Seraing werden aangepast om de flexibiliteit te verhogen en het elektriciteitsnet te ondersteunen.

12 miljoen euro om de centrale in Lixhe te moderniseren

De waterkrachtcentrale van Lixhe, in werking sinds 1980, kan gemiddeld 64 GWh per jaar produceren. Dat komt overeen met het elektriciteitsverbruik van 15 000 gezinnen.

In 2012 besloot de raad van bestuur om 12 miljoen euro te investeren in de modernisering van die centrale van 20 MW.

Gérard Roth, Senior Executive Vice-President Continental Europe Division EDF, bezoekt de waterkrachtcentrale van Lixhe in het gezelschap van Grégoire Dallemagne, Chief Executive Officer, en Didier Bassleer, Director Asset Development.

Interventie op de turbine, die tegen 2014 wordt vervangen.

Het debiet van de Maas performanter en beter beheren

Twee groepen van 3,5 MW, uitgerust met een dubbele regeling, worden in de zomer van 2013 en 2014 geïnstalleerd. Die zullen helpen om het Maasdebiet beter te beheren volgens de natuurlijke omstandigheden en tegelijk hernieuwbare energie op te wekken.

Bij de voorbereiding van die aanpassing kon EDF Luminus rekenen op de steun van het 'Centre d'Ingénierie Hydraulique' van EDF. De internationale expertise van EDF heeft vooral bijgedragen tot het opstellen van het lastenboek voor de aankoop van de elektromechanische, elektrische en meet- en regelapparatuur. Zo konden de laatste technische evoluties worden meegenomen.

Inhoudiging van twee nieuwe hoogtechnologische en flexibele productie-eenheden op de Angleur-site

De nieuwe installaties bestaan uit twee open cycli van elk 63 MW, die hun volle vermogen kunnen bereiken in negen minuten. Die twee uiterst flexibele productie-eenheden vertegenwoordigen met 64 miljoen euro de belangrijkste investering van de laatste drie jaar.

De bouw van de twee nieuwe piekeenheden startte in 2009 en werd begin 2012 beëindigd. Ze werden op 16 maart 2012 in gebruik genomen.

Een centrale zoals die in Angleur kan dagelijks meerdere keren worden opgestart en bereikt haar volle vermogen in minder dan 10 minuten. Dat in tegenstelling tot een centrale met een gecombineerde cyclus. Door die flexibiliteit, gecombineerd met een uitstekende beschikbaarheid, kan EDF Luminus bijdragen tot het evenwicht op het Elia-net. De centrale helpt ook om de schommelingen in de productie van hernieuwbare energie te compenseren.

Omdat ze de productie zo snel kunnen aanpassen aan de schommelende vraag, zijn zulke productie-eenheden een onmisbare aanvulling op het evenwicht van het net. Dat is door de snelle ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen, zoals wind- en zonne-energie, immers sterk afhankelijk geworden van de weersomstandigheden.

Naast de troeven op het vlak van flexibiliteit hebben de nieuwe turbines van Angleur ook belangrijke milieuvordelen:

- Door de 'Wet Low NO_x'-technologie wordt de uitstoot van stikstofoxide (NO_x) beperkt, dankzij het gebruik van gedemineraliseerd water.

- De schouwen zijn uitgerust met geluidsdempers en de muren van het gebouw bestaan uit een bekleding in drie lagen van 30 centimeter dik. De omwonenden ondervinden daardoor geen geluidshinder van de turbines tijdens de productie.
- Het brandbeveiligingssysteem werd uitgebreid met temperatuur-, rook- en gasdetectoren. Zodra men een incident detecteert, worden de eerste brandblussystemen automatisch geactiveerd om de installatie te vrijwaren.

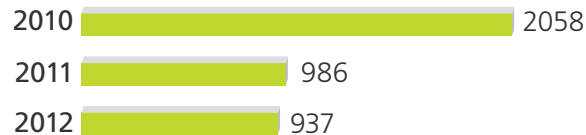
Melchior Wathelet, staatssecretaris voor Leefmilieu, Energie, Mobiliteit en Staatshervorming, bezoekt de centrale in Angleur samen met Grégoire Dallemagne tijdens de inhoudiging van de nieuwe turbines op 25 april 2012.

Emissies en luchtkwaliteit

Dalende luchtmissies

De hoeveelheid CO₂ die de installaties van EDF Luminus uitstoten, daalt sterk. De nettodaling die sinds 2011 wordt waargenomen, is te verklaren door de productievermindering van de gascentrales, een gevolg van de specifieke marktomstandigheden.

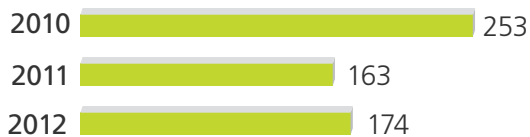
Totale CO₂-emissies (ton)

Bron: Milieुरapporten - cijfers geauditeerd en gevalideerd door het VBBV (Vlaanderen) en het AIB (Wallonië)

Ook de hoeveelheid CO₂ die EDF Luminus per MWh uitstoot, is tot 2011 gedaald. De lichte stijging in 2012 is te wijten aan de verlengde stilstand van Doel 3 en Tihange 2, waarin EDF Luminus een participatie van 10,2% heeft.

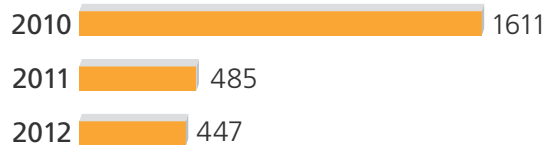
CO₂-uitstoot (kg per geproduceerde MWh)

Bron: EDF Luminus

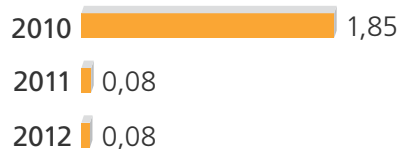
EDF Luminus heeft nooit steenkoolcentrales uitgbaat en heeft daardoor altijd al relatief lage NO_x-emissies gehad. Toch zijn die emissies de laatste drie jaar nog sterk gedaald. Dat is vooral te danken aan de productiedaling van de elektriciteitscentrale in Harelbeke tussen 2010 en 2012. In 2012 sloot de centrale definitief. De aanpassingen aan het verbrandingssysteem van de centrale Gent Ringvaart in 2011 reduceren verder de uitstoot (- 30% voor stikstofoxides).

Totale NO_x-emissies (ton)

Bron: Milieुरapporten - cijfers geauditeerd en gevalideerd door het VBBV (Vlaanderen) en het AIB (Wallonië)

NO_x-uitstoot (kg per geproduceerde MWh)

Bron: EDF Luminus

Sluiting van de elektriciteitscentrale in Harelbeke resulteert in emissiedaling

In 2012 werd de elektriciteitscentrale in Harelbeke (nabij Kortrijk) definitief gesloten om economische en ecologische redenen. Die sluiting leidde mee tot de daling van de uitstoot van CO₂, NO_x, SO_x en fijn stof door EDF Luminus.

De centrale die uitgerust is met acht dieselmotoren, werd al in 1976 gebouwd. In 2005 werd de centrale omgebouwd om biobrandstof te kunnen gebruiken. Daardoor werd het de grootste biomassacentrale in België. De laatste jaren bleek echter dat een duurzaam en rendabel gebruik van biobrandstof niet langer mogelijk was. Daarom besliste EDF Luminus om de centrale niet langer open te houden.

De 23 werknemers kregen ofwel een andere functie in een van de twee andere productiesites in de Gentse regio, ofwel konden ze – als ze daarvoor in aanmerking kwamen – met pensioen (3) of brugpensioen (11). Door die maatregelen konden we ontslagen vermijden.

In 2012 werd de centrale definitief gesloten; de installaties werden geleidigd en veiliggesteld om ze te kunnen ontmantelen.

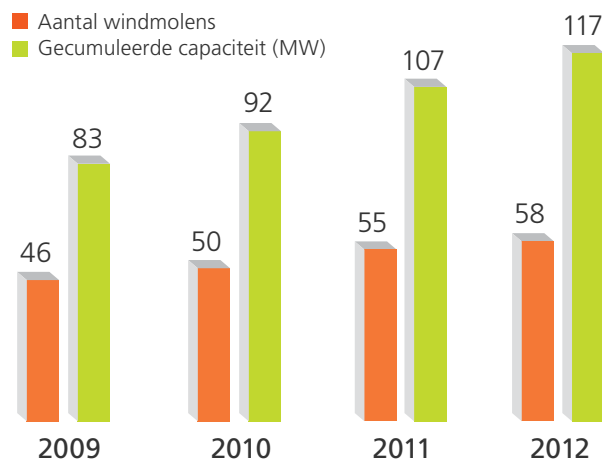
Windmolenpark breidt voortdurend uit

Het aantal windmolens van EDF Luminus neemt gestaag toe. Eind 2012 had EDF Luminus 13 windmolenparken in zijn bezit, in totaal goed voor 58 windmolens. Samen hebben ze een vermogen van 117 MW. Het grootste windmolenpark ligt aan het Kluzendok, in de haven van Gent. Het werd in 2005 gebouwd in partnerschap met Ecopower.

In 2012 kocht EDF Luminus het windmolenpark in Ciney (10 MW) van Kyotec over en het nog te realiseren project voor een windmolenpark in Spy (vergund voor de bouw van 10,2 MW). Ook hebben we in 2012 beslist om te investeren in de bouw van een windmolen van 3,4 MW op de fabrieksterreinen van Stradus in het Gentse havengebied en de site van Evonik in de Antwerpse haven.

Eind 2012 had marktleider EDF Luminus 13% van de Belgische onshore-windcapaciteit in handen.

Windmolenpark

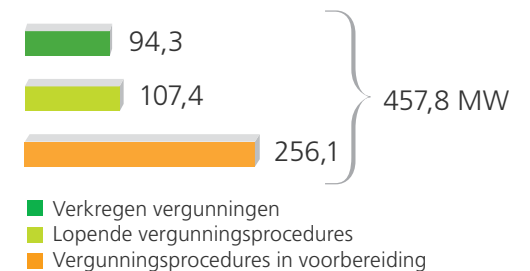

Bron: Aangiftes VREG en CWaPE

Onshore-windkracht: meer dan 450 MW in portefeuille

De tabel hiernaast toont alle lopende windmolenprojecten in België waarvoor EDF Luminus een vergunningsaanvraag heeft ingediend. Uit de tabel is ook af te lezen voor welke projecten al een informatievergadering plaatsvond voor de omwonenden, om toelichting te geven bij de bouw van de windturbines. EDF Luminus wil de komende drie à vier jaar zijn windmolenpark verdubbelen, ondanks het feit dat het steeds moeilijker wordt om de nodige vergunningen te verkrijgen. In 2012 werden vergunningen aangevraagd voor een totale capaciteit van 93 MW, meer bepaald voor Lobbes, Tessenderlo, Lommel, Spy, Floreffe, Doornik, Fernelmont en Gouvy.

Portfolio van alle windmolenprojecten (MW)

Bron: EDF Luminus

Realisatie van een windmolenpark: een lang en moeilijk proces

De realisatie van een windmolenpark duurt gemiddeld vier à vijf jaar, van de verkenningsfase tot de inbedrijfstelling. Tegenwoordig vergt het hele proces echter nog meer tijd, vooral dan door de beroepsprocedures:

- **Fase 1:** voorafgaand onderzoek en voorbereiding van de vergunningen. Die fase omvat de haalbaarheidsstudie, de grondverwerving, het milieueffectenrapport, de voorbereiding van de elektrische aansluiting en het dossier voor de vergunningsaanvraag.
- **Fase 2:** vergunningsprocedure. De administratieve procedures op regionaal en provinciaal niveau ne-

men minstens elf maanden in beslag. Die fase kan uitlopen door een beroepsprocedure bij een minister, voor de Raad van State of de Raad voor Vergunningsbetwistingen.

- **Fase 3:** technisch en juridisch onderzoek na het verkrijgen van de vergunningen. EDF Luminus stelt een technisch dossier op om beslissingen over de investeringen voor te bereiden. Die fase duurt minstens vijf maanden.
- **Fase 4:** de bouw van de windmolen. Nadat de nodige beslissingen over de investeringen genomen zijn, duurt het nog minstens elf maanden voordat de windmolen echt operationeel is.

Voorafgaand onderzoek en voorbereiding van vergunningen (26 maanden)

Vergunningsprocedure (11 maanden of langer, afhankelijk van beroepsprocedures)

Investeringsvoorstellen (5 maanden)

Bouw (11 maanden)

Waterverbruik

Het waterverbruik van elektriciteitscentrales wordt streng gereguleerd en gecontroleerd in België. Om de impact op het milieu in de omgeving van de centrales zo beperkt mogelijk te houden, worden de centrales zo ontworpen dat ze weinig water verbruiken.

Elektriciteitscentrales met een gecombineerde cyclus (STEG, stoom- en gasturbine) produceren elektriciteit als volgt:

- Het aardgas wordt verbrand in een verbrandingskamer geïntegreerd in de gasturbine. De verbrandingsgassen drijven de turbine aan die de alternator doet draaien.
- De hete verbrandingsgassen van de gasturbine stromen door een warmterecuperatieketel die stoom produceert. Die stoom zet dan een stoomturbine in werking, die een alternator doet draaien. Naargelang het type centrale is dat dezelfde alternator die ook aangedreven wordt door de gasturbine, of een tweede alternator.

Nadat de stoom de turbine heeft doorlopen en zijn energie heeft vrijgegeven, condenseert die tot water, dat opnieuw naar de stoomketel gaat. Het condensatieproces, dat in een condensor plaatsvindt, vereist meestal koud koelwater dat wordt opgepompt vanuit een rivier of zee.

Er bestaan verschillende systemen om de impact op de temperatuur van het zee- of rivierwater te beperken wanneer het koelwater opnieuw wordt geloosd.

De elektriciteitscentrale van Gent-Ringvaart verbruikt geen water voor het koelproces, omdat die centrale een luchtgekoelde condensor heeft.

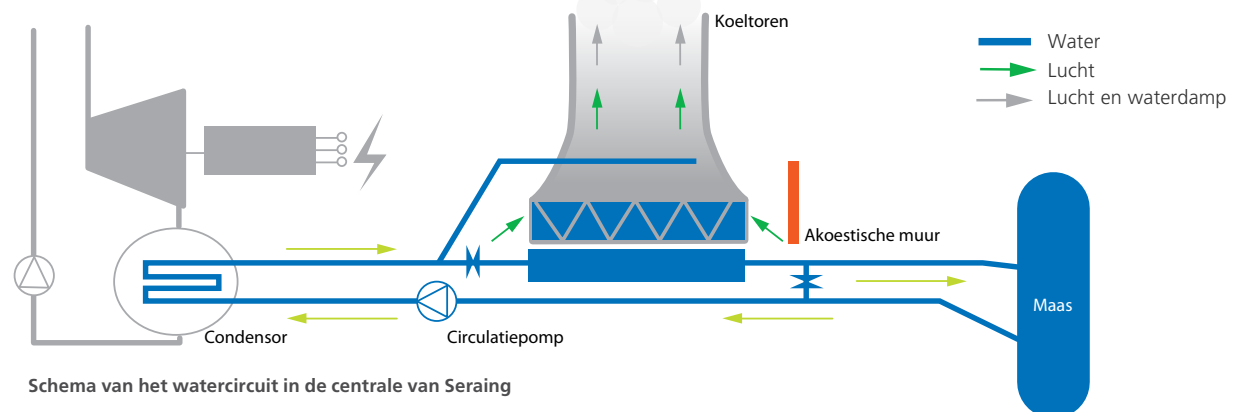
De koeltoren van de centrale van Seraing: hoe werkt die precies?

De elektriciteitscentrale van Seraing is ontworpen om de temperatuurstijging in de Maas te beperken tot maximaal 3 °C na menging van alle uitgaande stromen, zonder dat de koeltoren in gebruik is. Het gebruik van de koeltoren voorkomt elke bijkomende temperatuurstijging, vooral in de zomer of als het debiet van de rivier laag is.

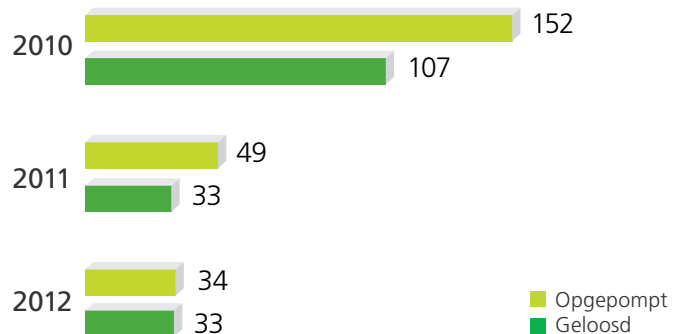
In een koeltoren komt het water in contact met een opstijgende luchtstroom. Die ontstaat door de natuurlijke schoorsteenwerking van de koeltoren. Door verdamping koelt het water af en stort het in de koeltoren naar beneden in een opvangbekken onder de toren. Van daaruit kan het water ofwel in de rivier worden geloosd of wordt het teruggestuurd in het koelcircuit. Een deel van de opgewarmde lucht, ver-

zadigd met waterdamp, verlaat de koeltoren als een witte damppluim (0,2 m³/s voor de centrale van Seraing). De kwaliteit van het water dat door het koelcircuit stroomt, verandert niet.

Verdampt koelwater in Seraing (m³)

Opgepompt versus geloosd koelwater door de gascentrales (miljoen m³)

Bron: Rapportering Waterwegen en Zeekanaal, Vlaanderen.
Rapportering REGINE - Service Public de Wallonie, DG03 - Département Environnement et Eau.

De volumes van opgepompt en geloosd koelwater dalen. De bijzonder lage cijfers van 2011 en 2012 weerspiegelen het afgenomen gebruik van de thermische centrales.

Kwaliteit van het water

Van alle vloeibare lozingen van de centrales van EDF Luminus worden regelmatig stalen genomen, ofwel worden ze continu gemonitord. Dat is belangrijk opdat de lozingen permanent zouden beantwoorden aan de normen opgelegd in de milieuvergunningen.

Onderzoek van de vispopulatie in Lixhe

In 2012 ging EDF Luminus verder met het onderzoek om de vissterfte in de omgeving van waterkrachtcentrales te meten en reduceren. Dat onderzoek werd opgestart in 2010 en verloopt in nauwe samenwerking met de betrokken overheden.

Het visonderzoek past in het project 'Saumon 2000', een herstelprogramma dat het Waalse Gewest lanceerde om de zalm te herintroduceren in het Maasbekken. Met dat onderzoek wil men meer te weten komen over het gedrag van vissen stroomopwaarts en -afwaarts van de waterkrachtcentrale. Op basis van dat gedrag wil men de meest adequate systemen ontwikkelen om de biodiversiteit te beschermen en de efficiëntie van die systemen meten. Ook het gedrag van de paling wordt gemonitord. Daarmee anticiperen we op nieuwe Europese voorschriften voor de bescherming van paling.

Door de lage hoeveelheid water in 2011 kon een deel van de geplande testen toen niet uitgevoerd worden. In 2012 konden de testen wel plaatsvinden en werd ook een oplossing gevonden om de vissterfte te beperken. Eind november 2012 werd een informatie- en voortgangvergadering gehouden met de betrokken overheden. Nieuwe testen zijn gepland voor 2013 om de analyse en de verschillende oplossingen scherp te stellen.

Die onderzoeken worden uitgevoerd in samenwerking met de Research & Development-experten van de EDF Groep.

Vast afval

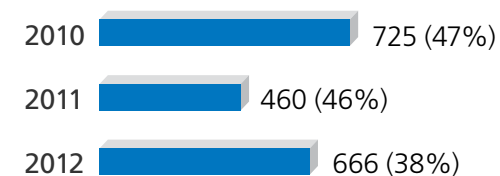
Elk jaar haalt EDF Luminus honderden tonnen afval uit de Maas, zowel natuurlijk afval als afval veroorzaakt door de mens. De kosten voor de verwerking van dat afval bedragen bijna een miljoen euro per jaar.

De activiteiten van EDF Luminus genereren zeer weinig vast afval. Het merendeel wordt gesorteerd en gevaloriseerd (88% in 2012). Het afvalvolume varieert sterk van jaar tot jaar in functie van onderhoudswerkzaamheden, constructies of renovatieprojecten.

Verzameld afval uit de Maas

Bijna de helft van het ongevaarlijke klassieke industriële afval wordt onmiddellijk verzameld uit de Maas. Dat is belangrijk om te vermijden dat het materiaal dat wordt meegesleurd door de rivier, de waterstroming voor de waterkrachtcentrales zou blokkeren of de machines zou beschadigen. Daardoor is EDF Luminus de grootste verzamelaar van afval uit de Maas.

Afval verzameld uit de Maas (ton)

Het afvalvolume dat uit de Maas gehaald wordt, vertegenwoordigt 38 tot 47% van het totale 'geproduceerde' volume klassiek industrieel afval in de laatste drie jaar.

Bron: Rapportering REGINE - Service Public de Wallonie, DGO3 - Département Sols et Déchets. Rapportering aan de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM).

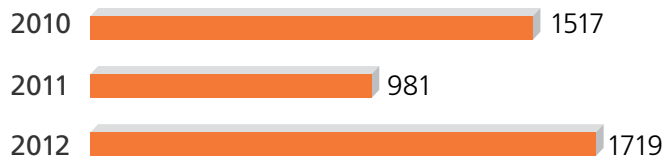
Ongevaarlijk klassiek industrieel afval

In 2010 was het gemiddelde 'geproduceerde' afvalvolume vooral te wijten aan de bouw van de TG4-centrale op de fabrieksterreinen van Angleur. Daar werd in totaal 375 ton aanvulgrond afgegraven en gerecycleerd.

De daling in de hoeveelheid afval in 2011 is grotendeels te verklaren door de zwakke hydrauliteit die dat jaar werd geregistreerd.

De stijging in 2012 ten opzichte van 2011 is te wijten aan een stijging van de hoeveelheid afval verzameld uit de Maas (normale hydrauliteit), de sluiting van de centrale van Harelbeke en de reiniging van het opvangbekken van de koeltoren van de centrale in Seraing.

Ongevaarlijk conventioneel industrieel afval (ton)

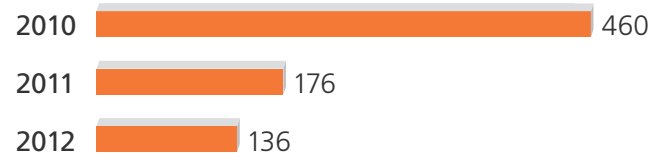
Bron: Rapportering REGINE - Service Public de Wallonie, DGO3 - Département Sols et Déchets. Rapportering aan de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM).

'Gevaarlijk' klassiek industrieel afval

Tijdens de onderhoudswerken van de centrales wordt er klassiek industrieel afval geproduceerd dat als gevaarlijk wordt gecatalogeerd. De afvalhoeveelheid voor een bepaald jaar is sterk afhankelijk van de geplande onderhoudswerken in dat jaar en het jaar voordien.

De uitzonderlijk grote hoeveelheid van die afvalsoort in 2010 is afkomstig van het afgraven van vervuilde grond tijdens de bouw van de twee productie-eenheden in Angleur.

Gevaarlijk conventioneel industrieel afval (ton)

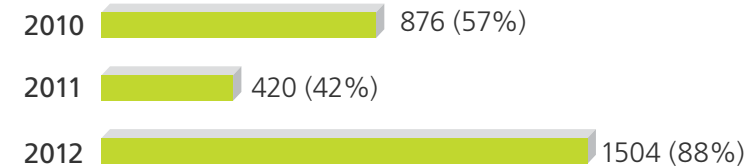
Bron: Rapportering REGINE - Service Public de Wallonie, DGO3 - Département Sols et Déchets. Rapportering aan de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM).

Een betere sortering en recyclage in 2012

EDF Luminus heeft een beleid op punt gezet om het volume van afval te reduceren dat in een centrum voor afvalbeheer terecht komt. Het afvalvolume varieert van jaar tot jaar in functie van het soort afval en de mogelijkheden tot valorisatie. Zo zijn luchtfilters niet valoriseerbaar, terwijl elektrisch en elektronisch afval gesorteerd en gerecycleerd wordt.

Eind 2010 hebben we onderzocht of het haalbaar is het verzamelde afval uit de Maas te sorteren en te recyclen. Aan de hand daarvan werd beslist om een performant sorterings- en recyclagesysteem op te zetten in 2012. Sindsdien wordt al het afval dat uit de Maas wordt gehaald, zo goed mogelijk gesorteerd en gerecycleerd. De hoeveelheid gerecycleerd afval is daardoor in 2012 fors gestegen.

Gerecycleerd afval (ton)

Bron: Rapportering REGINE - Service Public de Wallonie, DGO3 - Département Sols et Déchets. Rapportering aan de Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM).

Onze mensen

In een veeleisende omgeving waar klantgerichtheid en operationele uitmuntendheid sleutelwoorden zijn geworden, moeten onze medewerkers kansen krijgen om hun competenties te ontwikkelen. Zo geven we hen niet enkel een job, maar ook een carrière.

Dimitri Hovine,
Corporate Director Human Resources

“Als uitdager in de Belgische energiesector schenkt EDF Luminus speciale aandacht aan zijn medewerkers. Gezondheid en veiligheid, respect voor diversiteit, ontwikkeling van competenties: we willen dat onze mede-

werkers zich voortdurend kunnen ontwikkelen om de belangrijke uitdagingen van vandaag aan te kunnen, zowel op commercieel vlak als op het gebied van productie- of informaticasystemen.

In de loop van 2012 heeft EDF Luminus zich voorbereid om het label ‘Top Employer’ te kunnen verkrijgen. Dat

label weegt de verdiensten van Belgische werkgevers volgens vijf categorieën: primaire arbeidsvoorwaarden, secundaire arbeidsvoorwaarden, training en ontwikkeling, carrièreontwikkeling en cultuurmanagement. Dankzij die inspanningen kreeg EDF Luminus begin 2013 het label ‘Top Employer’ toegekend, voor een periode van een jaar.”

De nieuwe kantoren in Brussel stimuleren het werken in teamverband.

One Company

In 2011 lanceerde EDF Luminus een reorganisatieproject, met een implementatie verspreid over twee jaar. Dat project was een belangrijke stap naar meer operationele efficiëntie. Bepaalde ondersteunende activiteiten die vroeger verspreid waren over vier locaties (Brussel, Gent, Hasselt en Luik), werden gehergroepeerd. Het ging om de afdelingen Finance, Trading & Supply, IT en Human Resources. Daarbij vielen geen ontslagen. In nauw overleg met de sociale partners werd een begeleidingsplan uitgewerkt om de overplaatsing van de betrokken personen zo goed mogelijk te laten verlopen.

Begeleidingsplan

Medewerkers die getroffen werden door de reorganisatie, kregen voorrang bij de vacatures op hun oorspronkelijke werkplek. Zo konden ze een nieuwe functie kiezen. Eerst werden hun competenties en motivatie geëvalueerd. Daarna werd voor hen een ontwikkelingsplan uitgewerkt en werden ze in hun nieuwe functie bevestigd. Een opvolgingscomité, samengesteld uit directie en vakbonden, kwam meermaals bijeen en zag erop toe dat de overeenkomsten volgens afspraak werden uitgevoerd.

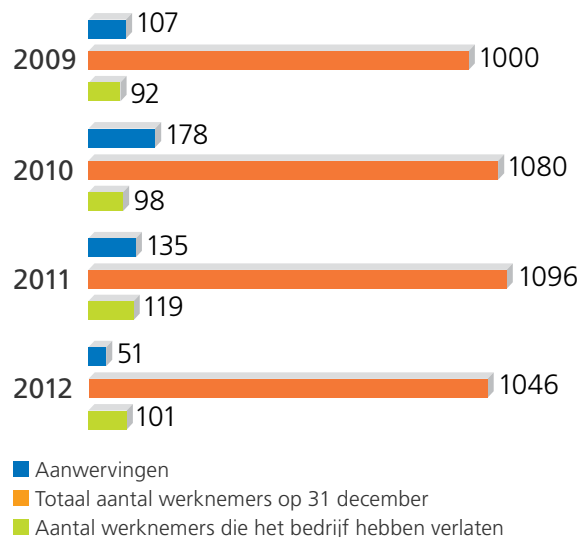
Eind 2012 werden twaalf mensen in reconversie geplaatst; elf mensen zijn vrijwillig met vervroegd pensioen gegaan.

Tewerkstelling

Het aantal werknemers bij EDF Luminus steeg licht tot 2011, in gelijke tred met de behoefte van het bedrijf. De sterke stijging van nieuwe aanwervingen in 2010 was het gevolg van de integratie van werknemers betrokken bij de commerciële activiteiten van EDF België. Die dochteronderneming van EDF werd eind 2010 overgenomen door EDF Luminus (het bedrijf heette toen nog SPE).

Om zich aan te passen aan de nieuwe marktomstandigheden wil EDF Luminus sinds 2012 zijn kosten reduceren. De maatregelen om de operationele efficiëntie te verhogen leiden tot een inkrimping van het personeelsbestand.

Evoluties in het personeelsbestand

Het totale aantal werknemers omvat alle contracten, inclusief contracten van bepaalde duur en parttime-contracten en de medewerkers die met brugpensenioen gingen.

Bron: Sociale balans 2009-2012

Als hoogtechnologisch bedrijf heeft EDF Luminus hoogopgeleide en ervaren werknemers nodig. Daarom geven we steeds de voorkeur aan contracten van onbepaalde duur en interne mobiliteit. Het percentage contracten van bepaalde duur is dan ook traditioneel laag.

Type contracten (%)

Bron: Sociale balans 2009-2012

Interne promoties stimuleren de mobiliteit

EDF Luminus hanteert een nauwgezet en transparant beleid voor openstaande vacatures. Alle vacatures worden intern kenbaar gemaakt via het intranet, twee weken voordat ze extern worden gepubliceerd. Als een werknemer geselecteerd is om de vacature in te vullen, mag zijn huidige manager daar niet tegen ingaan. Alleen overgangperiodes worden besproken. Door dat beleid wordt een groot deel van de vacatures (58% in 2012 en 60% in 2011) ingevuld via interne promotie.

Kansen in het buitenland

Als dochteronderneming van een internationale energie-speler kan EDF Luminus zijn medewerkers carrièremogelijkheden bieden buiten België. Sinds 2009 werden vier kaderleden geselecteerd voor jobs in Frankrijk of elders binnen de EDF Groep. Tegelijk werkten eind 2012 zes ervaren expats voor EDF Luminus in België.

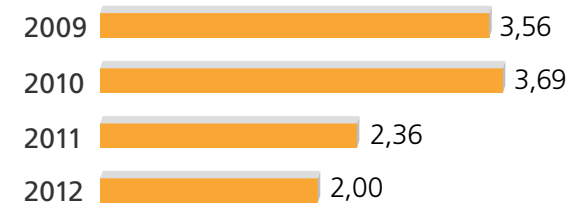
Opleiding

Door de zeer technische inhoud van de meeste jobs bij EDF Luminus zijn de kosten voor het opleiden van medewerkers over het algemeen hoog. In 2012 bedroeg het gemiddelde aantal opleidingsdagen 4,1 per medewerker per jaar. De afgelopen drie jaar volgde slechts 1,1% van de werknemers geen enkele opleiding.

EDF Luminus focust op drie prioriteiten: management-opleidingen, vaktechnische opleidingen en veiligheidsopleidingen.

In 2009 en 2010 was er een toename in de management-opleidingen als gevolg van interne promotie, die boven het jaarlijkse gemiddelde lag.

Opleidingsuren vergeleken met het totale aantal gewerkte uren (%)

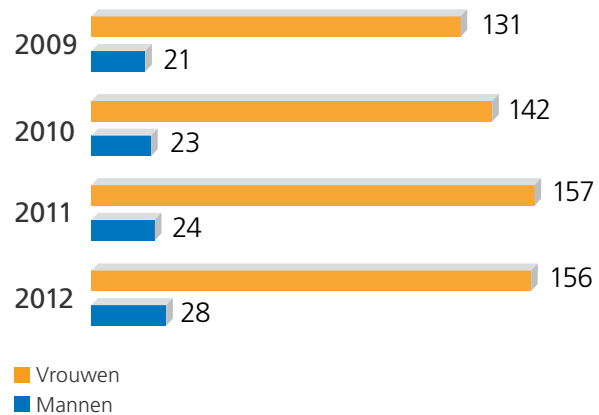

Bron: Sociale balans 2009-2012

Evenwicht tussen werk en privé: meer deeltijds werken

Sommige medewerkers werken deeltijds op contractbasis (3,12% in 2012). Het aandeel medewerkers met een deeltijdse baan op tijdelijke en vrijwillige basis is de laatste jaren toegenomen. In totaal is het percentage gestegen van 15,2% van het aantal medewerkers in 2009 en 2010 tot 16,5% in 2011 en 17,5% in 2012.

Deeltijdse werknemers op 31 december 2012, op contractuele en vrijwillige basis

Bron: EDF Luminus

Voor de eerste keer is er in 2012 een lichte stijging van het aantal mannen die deeltijds werken, terwijl het aantal vrouwelijke deeltijdse medewerkers stabiel bleef.

In 2001 ondertekenden de directie en sociale partners een collectieve overeenkomst over het tijdskrediet. Het doel: het evenwicht tussen werk en privéleven bij het personeel verbeteren.

De wettelijk vastgelegde drempel voor het aantal medewerkers in tijdskrediet in een onderneming werd tot twee keer toe verhoogd, tot 7,5% op 31 december 2012. Werknemers die voor een gehandicapt kind of een ernstig ziek familielid zorgen, krijgen voorrang. Ook alleenstaande werknemers met kinderen, werknemers met een of meerdere kinderen jonger dan 12 jaar en werknemers ouder dan 50 jaar krijgen voorrang.

Veiligheid: een consequent beleid werpt vruchten af

ISRS-niveau 6 voor productieactiviteiten

Het beleid van EDF Luminus omtrent gezondheid, veiligheid en milieu is gericht op een continue verbetering. Om de prestaties op dat vlak beter te kunnen controleren en bijsturen heeft EDF Luminus een uitgebreid beheersysteem opgezet.

Dat beheersysteem werd ontwikkeld volgens ISO- en ISRS-normen (International Sustainability Rating System). In november 2012 behaalde EDF Luminus het ISRS-niveau 6 voor het gezondheids- en veiligheidsbeheer in zijn productieafdeling.

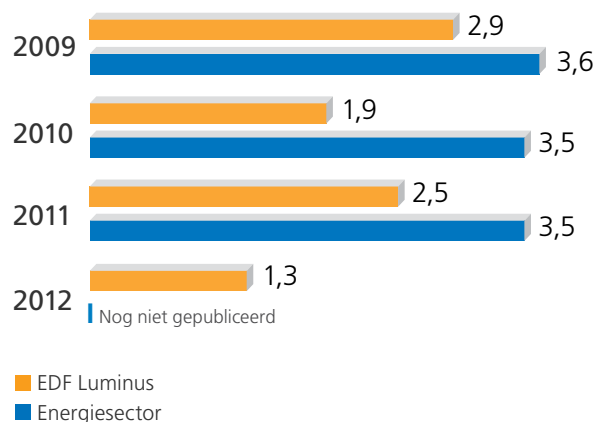
ISRS-certificaten voor de productieactiviteiten

Frequentiegraad

De frequentiegraad is het aantal ongevallen met arbeidsongeschiktheid tot gevolg, per miljoen gepresteerde uren. De frequentiegraad van EDF Luminus ligt lager dan die van de Belgische energiesector.

In 2012 waren er twee ongevallen die tot arbeidsongeschiktheid hebben geleid, tegenover vier in 2011. Dat is het beste resultaat van EDF Luminus tot nu toe.

Frequentiegraad van ongevallen met werkverlet

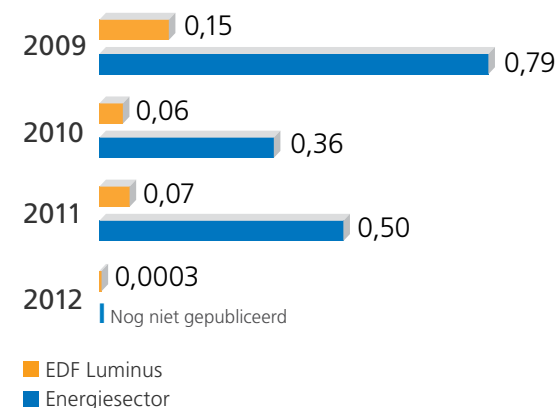
Bron: Jaarverslag van de interne dienst voor preventie en bescherming op het werk. Fonds voor arbeidsongevallen.

Globale ernstgraad

De globale ernstgraad is het aantal 'verloren' werkdagen als gevolg van arbeidsongevallen, per duizend gepresteerde uren.

De globale ernstgraad bij EDF Luminus ligt significant lager dan die van de Belgische energiesector. Dat vertaalt zich in een heel laag aantal dagen van werkonderbreking: in totaal vijf voor 2012. De laatste vier jaar vond er geen enkel dodelijk ongeval of een ongeval met blijvende arbeidsongeschiktheid plaats.

Globale ernstgraad

Ongevallen met overlijden of langdurige arbeidsongeschiktheid tot gevolg worden meegerekend door een aantal bij conventie vastgestelde dagen op te nemen.

Bron: Jaarverslag van de interne dienst voor preventie en bescherming op het werk. Fonds voor arbeidsongevallen.

Alle gerapporteerde incidenten zien we als een kans om de veiligheid te verbeteren.

Philip Volckaert,

Health, Safety & Environment Manager

“Onze werknemers en onderaannemers worden aangemoedigd om alle soorten incidenten en zelfs bijna-incidenten te melden. We evalueren de kans op herhaling en de mogelijke gevolgen van elk gerapporteerd incident. Alle incidenten met een risico hoger dan een vooraf bepaald niveau worden nauwgezet onderzocht en de nodige maatregelen worden getroffen. Door gevaarlijke situaties systematisch te elimineren kunnen we ernstigere incidenten voorkomen. Zo kunnen we onze uiteindelijke doelstelling van ‘nul ongevallen’ bereiken.”

Al vijftien jaar geen ongeval in de centrale van Gent Ringvaart

Vijftien jaar zonder arbeidsongeval met werkverlet (meer dan 5300 dagen) in de elektriciteitscentrale van Gent Ringvaart: dat record werd eind december 2012 neergezet. Onder onze medewerkers vond er geen enkel ongeval plaats sinds de opening van de centrale in 1998.

Die resultaten zijn geen toeval. Ze zijn te danken aan de proactieve houding van onze medewerkers en de volgehouden veiligheidsinspanningen binnen het bedrijf. Het nauwgezette veiligheidsbeleid moet de risico's op

de werkvloer systematisch beperken. Werknemers krijgen daarom regelmatig intensieve opleidingen over hun individuele verantwoordelijkheid om de veiligheidsvoorschriften na te leven.

Diversiteit: respect en waakzaamheid

EDF Luminus beschouwt alle soorten diversiteit op de werkvloer (leeftijd, geslacht, land van herkomst, ...) als verrijkend. Het weerspiegelt de diversiteit van klanten en lokale gemeenschappen.

EDF Luminus biedt al zijn medewerkers gelijke ontwikkelings- en carrièrekansen aan, wat ook hun land van herkomst, religie, geslacht, seksuele geaardheid of leeftijd mag zijn. Het bedrijf hanteert een nultolerantiebeleid voor elke vorm van discriminatie of intimidatie op de werkvloer.

Non-discriminatie en gelijkheid

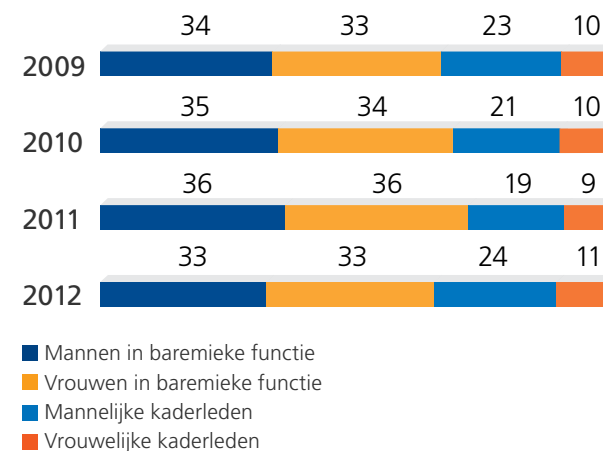
Van de meer dan 1000 werknemers van EDF Luminus is 44% vrouw. Dat wil zeggen dat beide geslachten bijna gelijk vertegenwoordigd zijn, wat opmerkelijk is in de energiesector.

Het loonsysteem voor de kaderleden van EDF Luminus is gebaseerd op een grondige evaluatie van functies. Het systeem **bevordert** de professionele **gelijkheid** tussen mannen en vrouwen, zoals gegarandeerd wordt door de collectieve arbeidsovereenkomst nr. 25.

De lagere vertegenwoordiging van vrouwen in managementposities houdt deels verband met de anciënniteit van werknemers in de productieafdeling, waar traditioneel meer mannen werken. Ter vergelijking: in de recenter opgerichte commerciële en dienstenafdelingen werken meer jongeren en vrouwen. Het percentage vrouwelijke kaderleden steeg desalniettemin in 2012.

Sinds 2012 zijn er jaarlijks acties gepland om vrouwen die een hoge functie hebben, de mogelijkheid te geven om te reflecteren over hun rol als leider of manager. Die acties helpen om de **mogelijke** onzichtbare **drempels** voor de professionele ontwikkeling van vrouwen in het bedrijf **in kaart te brengen**.

Genderverdeling van het personeel (%)

Bron: EDF Luminus

Nationaliteiten

Op 31 december 2012 waren er elf nationaliteiten vertegenwoordigd bij EDF Luminus. 95% had de Belgische nationaliteit. Fransen, Nederlanders en Italianen vertegenwoordigden elk 1% van het personeel.

Nationaliteiten

Bron: EDF Luminus

Mensen met een beperking

EDF Luminus stelt momenteel drie mensen tewerk met een beperking. De laatste vier jaar is dat aantal stabiel gebleven.

In 2011 duidde EDF Luminus zijn Senior Advisor voor Corporate Social Responsibility aan als aanspreekpunt voor mensen met een beperking. Op die manier zijn we er zeker van dat die medewerkers zich welkom voelen, en dat we alle moeilijkheden waarmee ze geconfronteerd kunnen worden, identificeren en op de gepaste manier aanpakken. Een specifiek actieplan is daarvoor opgesteld; de voortgang wordt elk jaar opgevolgd.

EDF Luminus engageert zich elke dag om – wanneer mogelijk – een beroep te doen op de sociale tewerkstelling in België. Daardoor worden bedrijven die gespecialiseerd zijn in de tewerkstelling van personen met een beperking, opgenomen in offertevragen.

Al enkele jaren werkt EDF Luminus samen met het sociale-economiebedrijf BEWEL, kort voor Beschermd Werkplaatsen Limburg. De diensten van BEWEL worden vooral ingezet voor postbedelingen.

Begin 2012 bracht EDF Luminus een praktische brochure uit die alle medewerkers helpt om op de juiste manier om te gaan met een collega of klant met een beperking.

Solidariteit: vrijwilligerswerk aanmoedigen

Duurzame ontwikkeling is de kern van de strategie van EDF Luminus: gezinnen helpen om hun energiebudget te beheeren, de milieu-impact van onze productie-installaties verminderen, bijdragen tot de bevoorradingszekerheid, het evenwicht bevorderen tussen productie en consumptie tegen de beste prijs, ... Zo kan iedere medewerker zich betrokken voelen bij de samenleving.

Om duurzame ontwikkeling elke dag meer in de kijker te zetten lanceerde EDF Luminus in 2011 een programma om vrijwilligerswerk bij zijn medewerkers te stimuleren. Werknemers die zich persoonlijk engageren voor een vereniging die zich inzet voor het milieu of de maatschappij, kunnen meedingen naar verschillende prijzen. Elk dossier wordt beoordeeld door een jury via enkele strikte criteria: de graad van betrokkenheid bij de vereniging, het innovatieve karakter van het project, de link met de activiteiten van EDF Luminus en het effect op lange termijn.

Het programma 'We Love Your Project' werd gelanceerd in het kader van het Europese Jaar van de Vrijwilliger en kreeg een totaalbudget van 20 000 euro.

In 2012 kregen vier Belgische verenigingen financiële steun. Ze zijn actief in milieubescherming, de integratie van mensen met een beperking en solidariteit. Voor de editie van 2012 konden medewerkers via intranet stemmen voor de 'prijs van het personeel'. Ze konden daarbij kiezen uit drie projecten die door de jury waren geselecteerd. Die nieuwe prijs zette het programma intern sterk in de kijker, met als doel het aantal deelnames voor de editie van 2013 nog te verhogen.

De prijs van het personeel werd toegekend aan G-karate Vlaanderen, een vereniging die zich inzet om iedereen te laten sporten, ook mensen met een fysieke of mentale beperking. De vereniging kreeg een zilveren prijs, die wordt geïnvesteerd in de organisatie van de eerste kampioenschappen van G-karate.

De vereniging Transitie Zele kreeg de gouden prijs voor een project rond volkstuinen.

Het retraitehuis voor Brusselse kinderen, Villa Indigo, werd bekroond met een zilveren prijs.

Bovendien steunde EDF Luminus ook het federale programma 'Vrienden van Blinden en Slechtzienden' door de audiodescriptie van een film voor slechtziende kinderen volledig te financieren. *A pas de loup* is een Frans-Belgische film geregisseerd door Olivier Ringer. De film sleepte tal van prijzen in de wacht, waaronder de prijs voor beste Europese film voor kinderen in 2012. Dankzij audiodescriptie wordt film toegankelijk voor slechtzienden. Dat gebeurt via audiocommentaar die het verloop van de film beschrijft, zonder dat het de kijkers stoort. In Gent en Bergen werden vertoningen georganiseerd in mei en juni 2012.

In 2012 werd EDF Luminus partner van de Stichting Koningin Paola voor de organisatie van de awards 'Aarde van de Toekomst'.

Die awards worden uitgereikt aan scholieren van het technisch, beroeps-, kunst- en gespecialiseerd onderwijs en de centra voor deeltijds onderwijs van de drie regio's. Het doel: leerlingen aanmoedigen om beter te presteren. Ze moeten projecten presenteren die wetenschappelijke creativiteit en maatschappelijke betrokkenheid tonen.

Paadhai, een vereniging die actief is in de sloppenwijken van Chennai (India), ontving een bronzen award.

De Nederlandstalige jury, met Dirk Frimout als voorzitter, beloonde tien scholen. Dertig scholen hadden een kandidatuur ingediend. De tweede prijs ging naar het Vrij Technisch Instituut van Brugge voor een project rond golflagenenergie, een nieuwe vorm van hernieuwbare energie.

EDF en duurzame ontwikkeling

Elektriciteit is geen product als alle andere; productie, transport, distributie en commercialisering ervan zijn een taak van algemeen belang. De maatschappelijke engagementen van de EDF Groep helpen de elektriciteitsvoorziening te verzekeren en de gelijke toegang tot energie te bevorderen.

De EDF Groep is op alle continenten actief en stelt bijna 160 000 mensen tewerk.

De maatschappelijke verantwoordelijkheid van de EDF Groep ligt in het delen van zijn waarden en ethische engagementen. Die moeten de keuzes van de medewerkers voortdurend inspireren en begeleiden.

De EDF Groep publiceert elk jaar een duurzaamheidsrapport. Het rapport van 2012 is nog niet beschikbaar, maar enkele cijfers vindt u al op <http://shareholders-and-investors.edf.com/news-and-publications/annual-reports-42724.html>.

Sinds 2001 steunt de EDF Groep het Mondiaal Pact van de Verenigde Naties. Dat verenigt een groot aantal bedrijven die tien principes onderschrijven op het vlak van mensenrechten, arbeidsomstandigheden, milieu en sinds 2004 ook de strijd tegen corruptie.

Via zijn lidmaatschap zet de EDF Groep zich in voor een betere toepassing van die principes. Elk jaar levert de EDF Groep ook het bewijs van de gerealiseerde voortgang.

De 10 principes van het Mondiaal Pact van de Verenigde Naties

Mensenrechten

1. De bedrijven moeten binnen hun invloedssfeer het internationale recht met betrekking tot de Rechten van de Mens uitdragen en respecteren.
2. Hun eigen ondernemingen mogen niet medeplichtig worden aan de schendingen van de Rechten van de Mens.

Recht op arbeid

3. Bedrijven moeten het recht op vereniging respecteren en het recht op collectieve onderhandeling erkennen.
4. Afschaffing van alle vormen van dwangarbeid.
5. Effectieve afschaffing van kinderarbeid.
6. Afschaffing van de discriminatie inzake tewerkstelling en beroep.

Milieu

7. Bedrijven moeten een proactieve houding aannemen ten opzichte van milieuproblemen.
8. Bedrijven moeten initiatieven ontwikkelen om een grotere ecologische verantwoordelijkheid te bevorderen.
9. Bedrijven moeten deelnemen aan de uitwerking en verspreiding van technologieën die het milieu respecteren.

Strijd tegen corruptie

10. Bedrijven moeten optreden tegen corruptie in al haar vormen, inclusief geldafpersing en smeergeld.

De EDF Groep verwijst naar de volgende internationale afspraken:

- Universele Verklaring van de Rechten van de Mens,
- Verdragen van de Internationale Arbeidsorganisatie om de fundamentele arbeidsrechten te waarborgen en te strijden tegen elke vorm van discriminatie,
- Richtlijnen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling voor multinationals,
- Conventie van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling over de strijd tegen corruptie van buitenlands publiek geld in commerciële internationale transacties,
- Conventie van de Verenigde Naties over corruptie.

Die engagementen zijn vastgelegd in het ethische charter van de EDF Groep.

Het ethische charter van de EDF Groep is voor iedereen toegankelijk via <http://ethique.edf.com>.

U kunt de ethische en deontologische commissie van de EDF Groep verwittigen via <http://alerte-ethique.edf.com>.

Beste lezer,

De voorbereiding van dit eerste duurzaamheidsrapport van EDF Luminus is het resultaat van een nauwe samenwerking met Business & Society België, het referentienetwerk voor maatschappelijk verantwoord ondernemen in België.

Dit verslag wil een antwoord bieden op de belangrijkste duurzaamheidskwesties voor ons bedrijf en de maatschappij, in het bijzonder onze huidige en toekomstige uitdagingen. We selecteerden hiervoor de parameters die volgens ons het best getuigen van onze bezorgdheid en ethiek op het vlak van maatschappelijk verantwoord ondernemen. Het gaat om onze acties en resultaten op het vlak van klantentevredenheid en duurzame dienstverlening, winst en investeringen, respect voor het milieu, expertise en diversiteit van onze medewerkers. We hebben getracht om al onze verklaringen objectief en toegankelijk te formuleren. We streven ernaar om open, helder, eerlijk en evenwichtig te rapporteren.

Sabine Denis, directeur van Business & Society: "De KPI's in dit rapport werden vergeleken met die van de vorige jaren; de positieve of negatieve evoluties worden verklaard. Daardoor is dit rapport erg betrouwbaar."

Graag ontvangen we uw feedback op dit eerste rapport.

Indien u vragen, opmerkingen of suggesties heeft, contacteer ons dan via csr@edfluminus.be.

Pascale-Marie Barriquand,
Senior Advisor
Corporate Social Responsibility
EDF Luminus

GEDRUKT DOOR ARTOOS

- ISO 14001
- 100% GROENE ENERGIE
- KLIMAATNEUTRAAL BEDRIJF
- MVO GEDREVEN

KLIMAATNEUTRAAL GEDRUKT
certificaat nr.: 53520-1307-1001
www.artoos.be

MIX
Papier van
verantwoorde herkomst
FSC® C007370

Colofon

Dit duurzaamheidsrapport is gedrukt met inkt op plantaardige basis op 100% gerecycleerd en milieuvriendelijk papier. Dit papier is gemaakt uit ingezameld afvalpapier en behaalde diverse milieucertificaten: ISO 9001, ISO 14001, OHSAS 18001, NAPM en het EU-ecolabel. Dit papier draagt ook het FSC-label (papier afkomstig van duurzaam beheerde bossen), omdat de FSC-organisatie ook de ophaalpunten van het papier controleert. Daarnaast heeft dit papier een witheid vergelijkbaar met nieuw papier. Dat is te danken aan een strenge selectie van het ingezamelde papier met een laag inktgehalte en aan het chloorvrije recycle- en reinigingsproces. De CO₂ die tijdens de fabricatie van dit papier werd uitgestoten, werd gecompenseerd via de aankoop van emissierechten in de windmolenparken van Bandirma (Turkije). Die parken compenseren elk jaar het equivalent van 30.000 ton CO₂.

Werkten mee aan dit verslag, naast de personen die eerder vermeld werden:

Nour Abdyrahman | Nele Aendekerk | Pierre Aumont | Delphine Bailly | Didier Bassleer | Michele Bouhon | Bruno Boxho | Henri Buenen | Marc Caes | Caroline Carré | Laurent Catenos | Lionel Cauret | Karin Claeys | Christian Collin | Bruno Conty | Eliane Corbeel | Peter Coun | Erwin Daelman | Chantal Dalimier | Nico De Bie | Danny Decoster | Coralie Delagrange | Benoît Delière | Frédéric Demaret | Jo Demol | Vincent Denis | Griet Depaepe | Michele De Pauw | Quentin de Schrevel | François Desmaré | Els Devalez | Oriane De Vroey | Bram De Wispelaere | Valérie Dijkstra | Gianni Di Puma | Jean-Charles Dusausoit | Ahmed El Ahmadi | Jean-Luc Fagnoule | Anne-France Fontaine | Sven Forest | Kris Gevens | Vincianne Gillard | Laurent Gilles | Anne Grandjean | Véronique Haché | Kris Hackars | Kader Hydra | Bert Kempnaers | Xavier Leblanc | Geert Leppens | Johan Lisabeth | Geert Maes | Emmanuel Masquelier | Ilse Mathijssens | Gregory Missiaen | Filip Modderie | Jean-Christophe Mollaret | Françoise Morbois | Martine Moreau | Nicolas Moyne | Pierre Nihant | Raoul Nihant | Marleen Nijsten | Gregory Paternoster | Inne Peersman | Colette Piermont | Katja Princen | Hilde Provoost | Claude Renoux | Patrick Robijns | Christian Robin | Didier Salmon | Frank Schoonacker | Filip Schouteet | Olivier Sorini | Bart Swings | Kirsten Teubner | Pierre Theunissen | Patrick Théveniau | Sarah Thiry | Jean-François Tock | Morgane Tock | Marianne Van den Broeck | Bart Vanheste | Koen Van Hoey | Kristof Vanhoorne | Philippe Van Poppel | Jeroen Verbeek | Patrick Verhasselt | Aude de Villenfagne | Oriane de Vroey | Mosa Yattouti

Foto's: copyright EDF, EDF Luminus, Olivier Pirard, Philippe Veldeman

Lay-out en tekstcoördinatie: Pantarein

36,5% van de aandelen is in het bezit van Belgische aandeelhouders

De nummer 1 in energie op basis van waterkracht

Een windmolenpark dat 65 000 gezinnen van energie kan voorzien

78 581 klanten zijn lid van het energiebesparingsprogramma Luminus Bonus

1,3 ongevallen met werkverlet per miljoen gepresteerde uren: die frequentiegraad ligt lager dan het gemiddelde van de Belgische energiesector

88% van het industriële afval wordt gerecycleerd

Maandelijks worden meer dan 650 000 facturen elektronisch verstuurd

44% vrouwelijke werknemers

11 nationaliteiten